2015 ▪ 238 PAŹDZIERNIK ▪ OKTÓBER CENA ▪ ÁRA : 400 Ft

polonia węgierska

a magyarországi lengyelek havilapja

POLSKO- WĘGIERSKI DZIEŃ SPORTU I FESTYN RODZINNY

21. DNI POLSKIEJ KULTURY CHRZEŚCIJAŃSKIEJ W BUDAPESZCIE

POLONIA Z VESZPRÉM W ZAKOPANEM

WSPOMINAMY WĘGIERSKĄ POMOC POLSKIM UCHODŹCOM

Dzień Sportu, fot. red.

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH
DZIEŃ SPORTU – 3 PAŹDZIERNIKA 2015

ZESPÓŁ "POGÓRZANIE" I NAJMŁODSZE POKOLENIE POLONUSÓW

PRZYBYŁYCH WITAJĄ PRZEWODNICZĄCA OSP EWA RÓNAY, PREZES PSK. IM. J. BEMA EUGENIUSZ KOREK, EWA MODRZEJEWSKA - PRZEWODNICZĄCA KOMISJI DS. KULTURY, SPORTU I MŁODZIEŻY, NA ZDJ. AMBASADOR RP ROMAN KOWALSKI I SPORTOWIEC, MEDALISTA POLONIJYCH OLIMPIAD JANUSZ KOWALCZYK

WSPÓLNE ZABAWY SPORTOWE
I NIE TYLKO

Fot. red.

SPIS TREŚCI - TARTALOMJEGYZÉK

WITAMY
3 Miejsce na ziemi
Agnieszka Janiec-Nyitrai

KRONIKA
4 Polsko-węgierski Dzień Sportu i Festyn Rodzinny
5 Lengyel-magyar Sportnap és Családi Fesztivál
Ijjas Anna
5 Bemowskie przedszkolaki świętują Dzień Ziemniaka
6 21. Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej
Małgorzata Sobolewski
7 Apartmen – Filmvetítés Szent II. János Pálról
Ijjas Anna
7 Békésiek látogatása Miskolcon
Fekete Dénes
8 15 lat istnienia stowarzyszenia w Békéscsaba. Wycieczka edukacyjna w okolice Miszkolca
Małgorzata Leszkó
8 Konkurs na przekład literacki
9 Közgyülési hírek
9 Budapeszt: Obradował OSP
10 Jarosławi Rákóczi ünnepség domborműavatással
Bajgosi Hajnal
10 Uroczystość w Vámosmikola
10 Wizyta gości z Warszawy
11 Magyarok a lengyeleknek
Vikár Tibor
11 Konferencja pt. Literatura polska na Węgrzech
12 Uroczyste otwarcie nabrzeża im. H. Sławika w Budapeszcie
12 Lengyel emlékhelyek felújítása Miskolcon (3)
Fekete Dénes
12 Koszorúzás a Batthyányi-örökmécsesnél
Ijjas Anna
13 Węgierska premiera filmu "Życie na krawędzi"
13 Filmvetítés a varsói felkelésről
Ijjas Anna
14 Warsztaty Chóru św. Kingi w Hajdúszoboszló
Alina Fullár
14 Święto Gwarków w Tarnowskich Górach
Małgorzata Leszkó
14 78.-ik Pułaski menet New Yorkban
Bajgosi Hajnal
15 Polsko-węgierska wycieczka historyczna
Márton S. Lázár
15 Robocze spotkanie z radnymi SNP z Székesfehérvár
Eva Rónay
15 Gazdasági konferencia Nyíregyházán

CO BĘDZIE
16 Co było, co będzie

Z ŻYCIA POLSKIEJ SZKOŁY
17 Święto Ziemniaka
Alina Papiewska Csapó
17 Spotkanie historyczne
17 Polska Szkoła na Dniu Sportu
Anna Lang

NA GRANICY KULTUR
18 Az élet peremén
Ijjas Anna
19 „Witkacy walczy swoją sztuką o człowieka i metafizykę" – rozmowa z Tomaszem Zadróżnym, dyrektorem i założycielem Teatru Baza
20 Wujek Jarek gotuje

REFLEKSJE
21 Kierunek: Polska!
Agnieszka Janiec-Nyitrai

WITAMY

Miejsce na ziemi

Każdy marzy o tym, by odnaleźć swoje miejsce na ziemi. Czuć się swojsko, tak jak we własnym domu, czuć się naturalnie, jakby u siebie. Ilu Polaków znalazło swoje miejsce na gościnnej węgierskiej ziemi, i nie mam tu na myśli tysięcy polskich bezimiennych uchodźców, przybywających jesienią 1939 roku. Józef Bem dostał nawet całe nabrzeże Dunaju, Tadeusz Kościuszko usadowił się na całej długiej ulicy przy Dworcu Południowym w I dzielnicy Budapesztu, św. Jan Paweł II patronuje placowi w VIII dzielnicy naddunajskiej stolicy, Ludwik Zamenhof, twórca i entuzjasta esperanto ma swoją ulicę w Miszkolcu (o odnowienie tablicy pamiątkowej postarał się niedawno tamtejszy samorząd narodowości polskiej)… Ile wysp polskości na tym węgierskim morzu! Kilka dni temu przybyła nowa – Henryk Sławik, który zasłużył się o ocalenie wielu istnień ludzkich, wielki przyjaciel Polski i Węgier, odnalazł swoje nowe miejsce na przyjaznej ziemi węgierskiej – na naddunajskim nabrzeżu w Budapeszcie noszącym od teraz jego imię. Witaj w domu!

Agnieszka Janiec-Nyitrai

Fot. B. Pal

Helyünk a földkerekségen

Mindenki arról álmodozik, hogy megtalálja neki rendelt közegét a földön, ahol bensőségesen érezheti magát, mintha otthon tartózkodna, ahol természetesen viselkedhet, mintha saját házában időzne. Hány és hány lengyel találta meg helyét a vendégszerető magyar földön (és nem az 1939 őszén érkező sok ezer névtelen lengyel menekültre gondolok)! Bem Józsefről egész dunai rakpartot neveztek el; Kościuszko Tádé utcát kapott az I. kerületben a Déli pályaudvar közelében; Szent II. János Pál pápa a VIII. kerületben vett oltalmába egy teret a Duna menti fővárosban; Ludwik Zamenhof, az eszperantó nyelv megalkotója és népszerűsítője egy miskolci utca névadója lett (az emléktáblája felújíttatásáról nemrégiben a helyi lengyel önkormányzat gondoskodott)… Mennyi lengyel sziget található a magyarság tengerén! Néhány nappal ezelőtt pedig még egy újabb keletkezett – Henryk Sławiké, aki számos emberi élet megmentőjeként, Lengyelország és Magyarország nagy barátjaként érdemelte ki mindezt, új helyet talált magának a szívélyes magyar földön Budapesten, az ettől kezdve nevét viselő rakparton. Üdvözöljük itthon!

Agnieszka Janiec-Nyitrai

POLSKO-WĘGIERSKI DZIEŃ SPORTU I FESTYN RODZINNY

3 października Ogólnokrajowy Samorząd Polski wspólnie z Polskim Stowarzyszeniem Kulturalnym im. J. Bema w Ośrodku Sportowym im. S. Kocsisa w X dzielnicy Budapesztu zorganizowały Polsko – Węgierski Dzień Sportu i Festyn Rodzinny. Również z tej okazji SNP XVII dzielnicy Budapesztu zaprosił zespół „Pogórzanie" z Miejsca Piastowego, który wystąpił podczas otwarcia imprezy. Dzień Sportu swą obecnością obok Polaków i ich węgierskich przyjaciół zaszczycili m.in. ambasador RP na Węgrzech Roman Kowalski i rzecznik narodowości polskiej w Zgromadzeniu Narodowym Węgier dr Halina Csúcs Lászlóné, którzy wraz z ministrem obrony narodowej Węgier Istvánem Simicskó sprawowali patronat honorowy nad imprezą. Przybyłych przywitała przewodnicząca OSP Ewa Rónay wraz prezesem PSK. im. J. Bema Eugeniuszem Korkiem i przewodniczącą komisji ds. kultury, sportu i młodzieży przy OSP Ewą Modrzejewską i życzyli przybyłym dobrej zabawy. Aura i humory dopisały, a w bogatym programie każdy mógł wyszukać dla siebie coś ciekawego. Licznie przybyły dzieci ze Szkoły Polskiej z Budapesztu, Dunaújváros, Gödöllő oraz z obu budapeszteńskich przedszkoli polonijnych, ale także znani z polonijnych olimpiad sportowych medaliści, m. in. Olga Bloch, Viktor Bloch, Kazimierz Foltyn i Janusz Kowalczyk. Do budapeszteńskich sportowców dołączyli również miłośnicy sportu spoza Budapesztu, m. in. liczna grupa z Dunaujváros. Pod okiem fachowców odbywały się rozgrywki piłkarskie, mecze koszykówki, biegi, wiele dyscyplin sportów dziecięcych. Dzieci mogły pokolorować sobie buzie, dorośli zmierzyć ciśnienie krwi i poziom cukru oraz zasięgnąć porady lekarza w sprawie zdrowej diety, a później zjeść zupę gulaszową i kanapki, napić się kawy, porozmawiać i dobrze się bawić. Na zakończenie odbył się pokaz mody w wykonaniu uczniów Szkoły im. Andrása Jelky i losowanie w specjalnej loterii, z której dochód został przeznaczony na jeden ze szpitali dziecięcych. Realizację projektu sponsorowali: Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie", Węgierskie Ministerstwo Zasobów Ludzkich, Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech oraz Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im.J.Bema na Węgrzech.

red. fot. red.

Lengyel-Magyar Sportnap és Családi Fesztivál

Igazán kegyes volt az őszi időjárás a Lengyel-Magyar Sportnap szervezőihez és résztvevőihez október 3-án egész nap. Gyönyörű napsütés és kellemes meleg köszöntötte mindazokat, akik kilátogattak a kőbányai Kocsis Sándor Sportközpont területére szombat délelőtt. A rendezvényt az Országos Lengyel Önkormányzat és a Magyarországi Lengyelek Bem József Egyesülete szervezte és az Emberi Erőforrások Minisztériuma, valamint a Pomoc Polakom Na Wschodzie Alapítvány támogatta.

A fesztivált délelőtt 10 órakor nyitották meg. Jelen volt a budapesti polónia színe-java, mindenekelőtt Roman Kowalski, Lengyelország nagykövete, dr. Csúcs Lászlóné, a lengyelek parlamenti szószólója, dr. Rónayné Słaba Ewa, az Országos Lengyel Önkormányzat elnöke, Eugeniusz Korek, a Magyarországi Lengyelek Bem József Egyesületének elnöke, Anna Lang, a Lengyel Iskola igazgatója és mindazok, akik családjukkal, gyerekeikkel egy kis szabad levegőre, napsütésre és sportolásra vágytak. A megnyitó után rögtön a Miejsce Piastowe-i ifjúsági néptánc együttes lenyűgöző fellépése következett gyönyörű lengyel népviseletben, nagy tapsot és a közönség tetszését aratva, majd következett a számtalan program. Aki sportolni vágyott, az teniszezhetett, pingpongozhatott, focizhatott kis- és nagypályán, futhatott és kosárlabdázhatott. A kisebbek ugrálóvár, kézműveskedés, arcfestés és számos ügyességi játék közül választhattak.

Mindeközben folyamatosan üzemelő büfé állt rendelkezésre. Lehetett vércukorszintet és vérnyomást is mérni, dél körül pedig a szervezők ebédről és kávéról is gondoskodtak. Délután káprázatos divatbemutatót tartottak a Jelky András Iparművészeti Szakközépiskola diákjai. A nap zárását a sportversenyek eredményhirdetése, a díjkiosztás és a tombola jelentette. A tombola eredményeképpen gazdára talált számos hasznos sporteszköz, a teniszütőtől a pingpongütő-szettig, egy rakás valódi lengyel krówka és divatos hátizsákok, valamint a fődíj, egy 30 000 forintos Decathlon-utalvány. A résztvevők egy medállal térhettek haza, amin a Lengyel-Magyar Sportnap emblémája látható.

Ijjas Anna, fot. szerk.

Bemowskie przedszkolaki świętują Dzień Ziemniaka

19 września, w ramach cotygodniowych zajęć, odbył się wyjazd naszych bemowskich przedszkolaków na Normafa na coroczny „Dzień Ziemniaka". Przybyło dużo przedszkolaków z młodszym rodzeństwem, które już wrasta w nasza kulturę, a niebawem dołączy do naszego klubu przedszkolaków.

Jednym z punktów wspólnego programu było ognisko, przy którym dzieciaki wraz ze swoimi rodzicami mogli upiec ziemniaki i kiełbaskę.

Oprócz głównej atrakcji, jaką było niewątpliwie pieczenie ziemniaków i kiełbaski przy ognisku, przy pięknej pogodzie odbyły się wspólne zabawy na wolnym powietrzu. Dzieci wraz z rodzicami grały w rozmaite gry zespołowe, w piłkę oraz puszczały latawce.

Podczas pikniku rodzice mogli swobodnie poznać się i porozmawiać na temat swoich pociech i ich edukacji.

Sponsorem wyjazdu była mniejszość polonijna z VII dzielnicy Budapesztu: Erzsébetváros. Mamy nadzieję, że za rok spotkamy się przy podobnej okazji i będziemy mogli razem świętować.

red. inf J.HH

21. DNI POLSKIEJ KULTURY CHRZEŚCIJAŃSKIEJ

Mottem 21. Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej były słowa Jana Pawła II „Człowieka nie można zrozumieć bez Chrystusa". Stowarzyszenie Katolików Polskich na Węgrzech pw. św. Wojciecha wraz z Polską Parafią Personalną w Budapeszcie jak co roku zorganizowało szereg wydarzeń mówiących o kulturze ducha i intelektu. Dni Kultury rozpoczęły się 19 września w sobotę koncertem węgierskich artystów „Rodzina Héja i przyjaciele". Kościół Polski wpisał się tym w program festiwalu Fundacji Ars Sacra, których jedną z inicjatyw był Dzień Otwartych Kościołów. Piękna muzyka i wspaniały śpiew oparte były na utworach takich mistrzów jak: Adam Jarzębski, Andrea Falconieri, Antonio Vivaldi i Béla Bartok. Koncert, który stał na bardzo wysokim poziomie, zakończył się wspólną polsko-węgierską modlitwą. Węgrzy tym koncertem pragnęli przygotować się na wprowadzenie relikwii krwi św. Jana Pawła II do naszej świątyni, które nastąpiło 20 września na Mszy św. Intronizacji relikwii dokonał uroczyście Kardynał Prymas Węgier dr Péter Erdő. Mszy św. przewodniczył ks. Kardynał, a koncelebrowali ks. prałat dr Grzegorz Piotr Bielaszka - Radca Nuncjatury Apostolskiej w Budapeszcie, prowincjał ks. Edmund Druz SChr, oraz węgierscy i polscy księża, wśród nich trzech byłych proboszczów naszej parafii: Zbigniew Czerniak, Leszek Kryża, Karol Kozłowski oraz obecny Krzysztof Grzelak, wszyscy ze Zgromadzenia Towarzystwa Chrystusowego, o. Andrzej Kostecki dominikanin, oraz proboszcz parafii św. Władysława w X dz. Budapesztu, ks. Attila Balogh.

Kardynał Péter Erdő w swojej homilii powiedział: „Osobiście doświadczyłem podczas spotkań z papieżem Janem Pawłem II jego niezwykle silnej, fizycznie odczuwalnej aury. Nawet wtedy, gdy choroba już go opanowała, spotkanie z nim zawsze oznaczało przyjemność, pociechę, siłę. Dlatego szczególnie wielką radością jest fakt, iż jego relikwia dzisiaj została przywieziona tutaj do Kościoła Polskiego w Budapeszcie, nie tylko dlatego, by swoją obecnością i wstawiennictwem umacniała życie tutejszej Polonii, ale też dlatego by być zasobem energii i pracy misyjnej naszej budapeszteńskiej wspólnoty katolickiej. Niech Bóg da, byśmy mogli czerpać siłę z jego przykładu i wstawiennictwa mimo naszych trudności i często opanowującego nas zmęczenia i zniechęcenia... Jego wskazówki niech nawracają do Chrystusa rozproszonych, poddających się różnym prądom intelektualnym, niewierzących i szukających Boga ludzi! Święty Janie Pawle II, módl się za nami!"

We Mszy św. wzięły udział niespotykane u nas dotąd tłumy Polaków i Węgrów. Liturgię uświetnił polonijny chór św. Kingi pod batutą swego założyciela i dyrygenta Szilvesztra Rostettera, oraz będący przejazdem krakowski chór Organum pod batutą Bogusława Grzybka.

Na Mszy św. z okazji jubileuszu 25-lecia posługi duszpasterskiej księży Towarzystwa Chrystusowego w Polskim Kościele w Budapeszcie zostały wręczone medale pamiątkowe im. ks. Wincentego Danka księżom Józefowi Wojdzie, pierwszemu proboszczowi i Karolowi Kozłowskiemu oraz chórowi św. Kingi z okazji 10-lecia powstania.

Po uczcie duchowej, która płynie z ofiary Mszy św., w Domu Polskim miało miejsce otwarcie wystawy prof. ASP Karola Badyny z Krakowa „Projekty i realizacja wnętrz sakralnych". Profesor wraz z panią prof. Zofią Włodarczyk wzięli również udział w 9. Konferencji – „Projektowanie obiektów sakralnych", zorganizowanej przez Fundację Arc Sacra w Budapeszcie. Chciałabym zaznaczyć, że Festiwale Arc Sacra były inspirowane przez papieża Jana Pawła II, który uważał, że całemu światu należy pokazać bogactwo naszej wiary i kultury chrześcijańskiej, jako część nowej ewangelizacji. Wykłady prof. K. Badyny i prof. Z. Włodarczyk oraz pokazy fotograficzne bardzo zainteresowały uczestników 9. Konferencji, szczególnie wykład prof. Z. Włodarczyk na temat „Ogrodów biblijnych". Przygotowując się do wykładu na 21. DPKCh prof. K. Badyna wydał piękny katalog, w którym zaprezentował swoje projekty architektoniczne kościołów i kaplic, rzeźby sakralne oraz ogrody biblijne, które powstają z inicjatywy prof. Z. Włodarczyk, z którą współpracuje i dekoruje jej ogrody swoimi rzeźbami.

Prof. K. Badyna preferuje klimat wczesnochrześcijańskich kościołów, ich prostotę, a nie „barokową" dekorację. Bardzo ważnym elementem wpływającym na charakter wnętrza kościoła jest jego wezwanie, będące przedmiotem czci religijnej, oraz w części zewnętrznej warunki architektoniczne. Budynek i wnętrze kościoła muszą być jednak stylistycznie jednorodne. Bardzo dużym błędem we współczesnej sztuce dotyczącej wystroju wnętrz sakralnych jest to, że architektura idzie w jednym kierunku, a wystrój wnętrza w drugim. Profesor bardziej jest znany z prac rzeźbiarskich. Jego rzeźba zdobi gmach Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku oraz Polski Konsulat, w Waszyngtonie znajduje się na Uniwersytecie Georgetown, również w Tel Awiwie i w Ogrodzie Botanicznym w Singapurze.

Ogród biblijny jest terenem zieleni, którego głównym celem jest popularyzacja treści Biblii. Jest to ogród dydaktyczny i symboliczny, który wpływa na wszystkie zmysły człowieka, jest to miejsce ciszy, wypoczynku, modlitwy i kontemplacji. Ogrody biblijne tworzone są w różnych krajach Europy, w USA, Kanadzie i w Australii. Wzorem dla twórców ogrodów biblijnych jest Rezerwat Krajobrazu Biblijnego w Izraelu, a więc na terenie, gdzie rozgrywały się wydarzenia przedstawione w Biblii, i obrazuje świat roślin dziko rosnących w Izraelu, prowadzi uprawę zbóż i drzew owocowych metodami starożytnymi, pokazuje zagrody zwierząt, urządzenia gospodarskie oraz budynki mieszkalne z czasów biblijnych.

Kolejnym punktem Dni Kultury był zaplanowany na 24 września film dokumentalny o życiu św. Jana Pawła II „Apartament". Film zawiera niepublikowane wcześniej materiały ukazujące prywatne oblicze św. Jana Pawła II. Usłyszeliśmy również wspomnienia kardynała Stanisława Dziwisza, wieloletniego sekretarza i przyjaciela Ojca Świętego, który towarzyszył mu przez prawie 40 lat - począwszy od czasów krakowskich, aż do ostatnich dni w Watykanie, Arturo Mari - osobistego fotografa Jana Pawła II, a także ochroniarza Egildo Biocca oraz innych ludzi, którzy mieli okazję poznać Ojca Świętego w mniej oficjalnych okolicznościach, podczas Jego prywatnych wędrówek i urlopów.

W niedzielę 27 września, która zamykała 21. Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej, uroczystej Mszy św. przewodniczył ks. prałat dr Grzegorz Piotr Bielaszka – Radca Nuncjatury Apostolskiej w Budapeszcie. W homilii nawiązał do motta 21. DPKCH, „Człowieka nie można zrozumieć bez Chrystusa". Tylko Chrystus wie, co jest wewnątrz człowieka i ma klucz do naszego serca. Wie o nas wszystko i pragnie, byśmy troszcząc się o duchowy wzrost zwyciężali „starego człowieka". Nowy

człowiek zaś powinien harmonijnie łączyć najcenniejszy pierwiastek duchowy, który płynie z ofiary Mszy św. z doznaniami intelektualnymi i estetycznymi. Podczas Mszy św. grali artyści z Przemyskiego Towarzystwa Muzycznego, którzy po mszy dali nam krótki koncert. Uwieńczeniem tych Dni Kultury był wykład, wygłoszony w Domu Polskim przez prof. Bogdana Chazana pt. „Czy są potrzebni lekarze sumienia". Profesor w swoim wykładzie wielokrotnie zwracał uwagę, iż lekarze sumienia są sługami życia, szanują je. "Sumienie pozwala im odróżnić dobro od zła, a pacjenta traktować jak podmiot, a nie przedmiot. Jesteśmy świadkami powtarzających się ataków na autonomię zawodu lekarza, na klauzulę sumienia. Jest to fragment prawdziwej wojny ideologicznej w ramach odbywającej się rewolucji kulturowej. Powołaniem lekarza jest także troska o duszę. Lekarze sumienia powinni wykazać swoją wrażliwość na ludzkie cierpienie. Liczy się każde słowo, każdy gest, współczująca reakcja serca. Uczynki miłosierdzia są dla nas dostępne dosłownie w zasięgu ręki, wielokrotnie w ciągu dnia, na okrągło. Zawód lekarza jest powołaniem i misją. Widać to zwłaszcza na przykładzie lekarza położnika, ponieważ zwykle jest pierwszą osobą, która się dowiaduje o nowym życiu, jest osobą, która wita dziecko wychodzące z łona matki. Lekarze ginekolodzy, a do nich należę, mają szczególny powód, by być sługami wspierającymi życie". Dzisiaj dyskusja na tego rodzaju tematy jak aborcja, in vitro, naprotechnologia jest bardzo potrzebna, bo mamy do czynienia z bezdusznym podejściem do życia ludzkiego i często manipulowanie pacjentem.

I tak oto 21. Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej dobiegły końca, na ich program złożyły się koncerty, wystawa i wykłady, film. Kultura chrześcijańska, zrodzona z inspiracji wiary, stanowi dla wyznawców zadanie do wypełnienia. Jest ona też tradycją, którą należy przekazywać następnym pokoleniom. Łączy się owocnie z ewangelizacją świata. Wpływa na kształty życia osób i narodów, przenika wszystkie dziedziny życia, filozofię, sztukę, prawo, literaturę, wychowanie, życie społeczne i polityczne. Jest to tak naprawdę kultura wszystkich krajów europejskich, ponieważ dawniej chrześcijaństwo było religią dominującą na tym kontynencie, dzięki niej wytworzyła się kultura oparta na Biblii i nie pozostaje to bez wpływu na dzisiejszą kulturę. Cieszymy się, że nasze 21. Dni Kultury wpisały się również w czas węgierskiego Festiwalu Kultury Ars Sacra i mieliśmy możliwość włączyć się w ich programy.

Organizatorzy 21. Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej chcieliby podziękować sponsorom, dzięki którym wszystkie te programy mogli zrealizować: Ministerstwu Zasobów Ludzkich na Węgrzech, Ministerstwu Spraw Zagranicznych RP, Ambasadzie RP w Budapeszcie, Ogólnokrajowemu Samorządowi Polskiemu na Węgrzech.

Małgorzata Soboltyński

fot. B. Pál,

B. Bogdańska, M. Soboltyński

Apartmen – Filmvetítés Szent II. János Pálról

Szeptember 24-én, este hatkor került sor az Apartmen című film vetítésére a budapesti Aranytíz Kultúrház mozitermében. Az eseményt a 21. Lengyel Keresztény Kulturális Napok ünnepségsorozat keretében rendezte meg a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete és a Lengyel Perszonális Plébánia.

A megnyitón a budapesti polónia színe-java megjelent, szinte teltház volt. A közönséget elsőként a LKK elnöke, Molnárné Sagun Zdzisława, majd Krzysztof Grzelak atya a Lengyel Perszonális Plébániáról, és Roman Kowalski, Lengyelország rendkívüli és meghatalmazott nagykövete köszöntötte.

A vetítésen jelen volt Roman Kowalski és felesége, dr. Csúcs Lászlóné Halina, a lengyelek parlamenti szószólója, dr. Rónayné Słaba Ewa, az Országos Lengyel Önkormányzat elnöke, dr. Várnai Dorota, a Fővárosi Lengyel Önkormányzat elnöke, Anna Lang, a kőbányai Lengyel Iskola igazgatója is.

A filmen Szent II. János Pál életéből láthattunk részleteket, méghozzá életének egy alig ismert és a nyilvánosság előtt rejtett szakaszából: az olasz Alpokban töltött pihenőnapjait. A 90-es évek közepén készült amatőr felvételek lenyűgöző és vadregényes tájakat mutatnak be, ahová Karol Wojtyła elmélyedni és imádkozni vonult el. Láthattuk kívül-belül azt a gyönyörű alpesi faházat, ahol rendszeresen megszállt Stanisław Dziwisz érsek és több szerzetesnővér kíséretében. Betekinthettünk a pápa mindennapjaiba, amikor egyedül üldögélt egy kempingszéken az erdő fái alatt, amikor együtt énekelt és kirándult – már idősen – munkatársaival, amikor a vakítóan havas tájban menetelt állig beburkolózva, vándorbottal a kezében, vagy amikor az erdei ösvényen gyanútlan olasz kirándulókkal találkozott, akik családostul járták a vidéket, és megáldotta őket gyerekeikkel együtt.

A dokumentumfilmben megszólalnak azok, akik Szent II. János Pál akkori életének részei voltak: többek között Arturo Mari, Karol Wojtyła fotósa, a vendégház tulajdonosa, Stanisław Dziwisz bíboros érsek – aki számtalan emléket őriz a pápáról, többek között azt a vérfoltos fehér ruhát is, amelyet Karoł Wojtyla az ellene elkövetett merénylet idején viselt. Az Apartmen egy ritka, különleges és eredeti film, amely képes volt újat mondani és mutatni Szent II. János Pál életéről, ami nem könnyű feladat, hiszen számos Karol Wojtyláról szóló film, dokumentum és könyv jelent meg és készült azóta is.

A film legegyszerűbb, központi mondanivalóját mégis Krzysztof Grzelak fogalmazta meg a legjobban: ez a film arról szól, hogyan töltsük hasznosan a szabadidőnket – kirándulással a szabad levegőn, barátokkal beszélgetve vagy a gyönyörű tájat nézve néhány perc csöndben.

Ijjas Anna

Békésiek látogatása Miskolcon

2015. szeptember 25–27-én Miskolcra és környékére látogatott a Békés-csabai Lengyel Önkormányzat 39 fős csoportja. Leskó Małgorzata elnök asszony már hónapokkal előtte megkezdte az egyeztetést velünk a szállásról és a programról, hogy minden rendben legyen. Ezekkel úgy gondolom, nem is volt gond, de kifogtak egy esős hétvégét, aminek következtében több látnivalóról lemaradtak.

Pénteken, a déli órákban megérkezett a csoport, amit a Bárcziné Sowa Halina fogadott a Polgármesteri Hivatalban. A vendégeket előzetes kérésüknek megfelelően tájékoztatta a Miskolci Lengyel Önkormányzat tevékenységéről, mely során kitért az ebben az évben megvalósított programokra, illetve beszélt a fennmaradó tervekről. A belvárosi séta a szakadó eső miatt elmaradt, de azért időt szakítottak a Minorita rendház falán lévő katyni emléktábla megkoszorúzására.

Másnap az Aggteleki Nemzeti Park területén mozgott a csoport. Szögligeten Bubenkó Gábor elnök fogadta őket, majd a csapat harmadával – akik vállalták az esőben az utat – gyalogtúra keretében kimentek Derenkre. A többieket az Intéző házában Kenéz Andrea tartotta szóval, illetve Gábornak a témában készített kisfilmjeit nézték meg. Az ebédet Miliczki Imre szervírozta nekik a Holló vendégházban. Délután az aggteleki cseppkőbarlangot tekintették meg.

Vasárnap a megfáradt és elázott csapat hazaindult. Sok mindent láttak, de az időjárás elmosta a program egy jelentős részét. Nem baj, majd legközelebb bepótolják! A csabaiak viszontlátogatásra hívtak jövőre bennünket, amit köszönettel elfogadtunk.

Fekete Dénes

15 lat istnienia stowarzyszenia w Békéscsaba

Stowarzyszenie Kulturalne Przyjaźni Polsko – Węgierskiej w woj. Békés obchodzi w tym roku 15 – letni jubileusz powstania. Z tej okazji 18 września br. odbyła się uroczysta kolacja, przed którą za pomocą projektora, pokazano najważniejsze wydarzenia z życia organizacji. Wystawa fotograficzna i albumy uzupełniały ich treść, wzbudzając wśród licznie zgromadzonych członków miłe wspomnienia. Máté László, obecny prezes stowarzyszenia, dziękował aktywistom za ofiarną i bezinteresowną pracę. 5 –minutową ciszą uczczono również pamięć tych, którzy odeszli.

Wycieczka edukacyjna w okolice Miszkolca

Z cyklu „Polskie pamiątki na Węgrzech" w dniach 25-27 września 2015 r. Samorząd Polski w Békéscsaba oraz Stowarzyszenie Kulturalne Przyjaźni Polsko – Węgierskiej zorganizowali dla członków stowarzyszenia wycieczkę edukacyjną w okolice Miszkolca.

W pierwszym dniu spotkaliśmy się z Haliną Bárcziné Sową– obecną wiceprzewodniczącą Samorządu Polskiego w Miszkolcu, która opowiedziała nam o działalności samorządu, ważniejszych wydarzeniach, odnoszonych sukcesach i trudnościach, z którymi boryka się samorząd. Złożyliśmy kwiaty pod tablicą upamiętniającą Polaków bestialsko zamordowanych w Katyniu. W tym dniu obejrzeliśmy jeszcze stroje i dawne walki rycerzy na zamku Diósgyőr, który dwa lata temu, na podstawie starych fragmentów i zdjęć, zrekonstruowano i odbudowano, oraz podczas spaceru po Lillafüred obejrzeliśmy pomniki przyrody: Jaskinie Anny i Św. Stefana, wodospad, jezioro Hámori.

Następnego dnia spotkaliśmy się w Szögliget z Gáborem Bubenkó – przewodniczącym tamtejszego samorządu polskiego, który z częścią naszej grupy wyruszył do nieistniejącej już wsi Derenk. Z częścią, ponieważ od dwóch dni padał nieustannie deszcz, więc na wyprawę wyruszyli tylko ci, którzy byli dobrze przed nim zabezpieczeni. Słuchając opowiadań Gábora, obejrzeli cmentarz, muzeum w miejscu dawnej szkoły i kapliczkę, przed którą na krzyżu umieścili pamiątkowe kwiaty. Pozostała część grupy w odnowionym Domu Kultury oglądała filmy opowiadające o historii powstania i upadku osady Derenk. Wiele osób spośród członków naszego stowarzyszenia po raz pierwszy odwiedziło te tereny i słyszało historię wsi. W ostatnim dniu wycieczki mieliśmy okazję skorzystać z jaskiniowych wód termalnych w Miskolctapolca. Dziękujemy panu Dénesowi Fekete, przewodniczącemu Samorządu Polskiego w Miszkolc za pomoc w zorganizowaniu wycieczki oraz tym wszystkim, którzy aktywnie brali udział w jej zrealizowaniu.

Małgorzata Leszkó

Konkurs na przekład literacki

Stołeczny Samorząd Polski przeprowadził konkurs na przekład literacki. Konkurs był skierowany przede wszystkim do studentów polonistyki oraz kierunku o specjalizacji nauczyciel mniejszościowy uniwersytetów węgierskich, a także do szerszej rzeszy osób zainteresowanych literaturą polską w wieku od 18 do 30 lat. Celem konkursu było pogłębienie zainteresowania literaturą polską, jej promocja, a także poszukiwanie młodych talentów. Osoby biorące udział w konkursie przetłumaczyły nowelę Marcina Świetlickiego pt. „Ul."

Do samorządu wpłynęło ponad 30 zgłoszeń. W ostateczności napłynęło 12 prac. Prace zostały ocenione przez jury składające się z trzech osób – tłumaczy literatury polskiej: Lajos Pálfalvi, Noémi Kertész, Adrienn Kocsis. Laureatami konkursu zostali: I miejsce: Zoltán Gergely, II miejsce: Attila Mester, III miejsce: Lilla Varga.

Nagrody wręczyła zwycięzcom dr Dorota Várnai, przewodnicząca SSP, a miało to miejsce 26 września w Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii, po odbywającej się tam konferencji pt. Literatura polska na Węgrzech, w której wzięli udział wybitni tłumacze literatury polskiej na Węgrzech, co pozwoliło młodzieży na rozmowy i konsultacje.

APOLKA

Műfordítói verseny

A Fővárosi Lengyel Önkormányzat műfordító versenyt rendezett. A pályázatot elsősorban a magyarországi egyetemeken tanuló lengyel szakos és lengyel tanári szakos hallgatók, valamint a lengyel irodalom iránt érdeklődők számára írták ki 18 és 30 év közötti kategóriában. A verseny célja a lengyel irodalom iránti érdeklődés felkeltése, a lengyel irodalom magyarországi promóciója és az ifjú tehetségek felkutatása volt. A fordítandó mű Marcin Świetlicki UL című novellája volt.

A versenyre több mint harmincan jelentkeztek, végül 12 pályamunka érkezett. A zsűri tagjai három helyezettet választottak. A verseny nyertesei: I. helyezett – Gergely Zoltán, II. helyezett – Mester Attila, III. helyezett – Varga Lilla.

A díjakat dr. Várnai Dorota, a Fővárosi Lengyel Önkormányzat elnöke adta át a Magyarországi Lengyelség Múzeumában és Levéltárában tartott Lengyel irodalom Magyarországon c. konferencia zárásaként.

A műfordítói versenyt támogatták: a lengyel Külügyminisztérium (a külhoni lengyelségnek szánt keretből), valamint Budapest XVII. Ker. Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat.

APOLKA

KÖZGYŰLÉSI HÍREK

Az Országos Lengyel Önkormányzat Közgyűlése 2015. szeptember 26-án tartotta soron következő rendes ülését, melyen majdnem minden képviselő – tizenhárman a tizenöt főből – megjelent.

Az ülés Hardy Olivér Tamás, a Bem József Kulturális egyesület tagja ünnepélyes képviselői eskütételével indult. Ezt követően meg is választották a Kulturális, Sport- és Ifjúsági Bizottság korábban megüresedett helyére. A közgyűlés elnöke, dr. Rónayné Slaba Ewa ezt követően az Állami Számvevőszék 2015. szeptember 24-én nyilvánosságra hozott jelentésével kapcsolatban tájékoztatta a közgyűlést. Ennek során elmondta, hogy az ÁSZ az OLÖ 2010–2014 I. félév közötti működését vizsgálta. A jelentés megállapította, hogy az OLÖ a rábízott közpénzekkel elszámolt, gazdálkodása megfelelő volt. Ugyanakkor ebben az időszakban számos jogszabályi előírásnak, követelménynek nem felelt meg a működése, elsősorban a szabályozók, kontroll rendszerek kialakítása volt hiányos, szabálytalan. Az önkormányzatnak a jelentés kézhezvételét követően 30 napon belül intézkedési tervet kell kidolgoznia az ÁSZ jelentésében foglalt hiányosságok pótlása, kiküszöbölése érdekében. Ennek kapcsán jóváhagyásra került egy 2014-ben nyújtott támogatás a Lengyel Perszonális Plébánia részére. A 2014-ben és az idei évben eddig az OLÖ finanszírozásában elvégzett felújításokról kaptak tájékoztatást ezután a képviselők. Lapis Balázs hivatalvezető beszámolt a Derenken elvégzett temető-, iskola- és külső területeket érintő felújításokról, a székház pincéjének felújításról és a tűzbiztos irattár kialakításáról.

Döntöttek a képviselők a Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Levéltára igazgatói pályázatának visszavonásáról és arról, hogy az intézmény működési profiljának kibővítését megvizsgálják, és az intézmény átalakítása után kerül kiírásra újabb pályázat a vezetői poszttal kapcsolatban. Az intézmény vezetésével ideiglenesen dr. Sutarski Konrad került megbízásra. Ezt követően a 2014-es 2015-ös és 2016-os költségvetésekkel kapcsolatos határozatok meghozatalára került sor.

Nagyobb lélegzetvételű témaként került tárgyalásra az OLÖ székházát érintő tetőcsere és a hozzátartozó közbeszerzési eljárás lefolytatását érintő határozatok meghozatala. A közbeszerzési bizottság tagjai dr. Nemes Dénes, Lapis Balázs és ifj. Buskó András lettek. Felhatalmazást kapott az elnök a tervezési szerződés aláírására is, így jó esély van arra, hogy az államtól kapott 22 milliós támogatást sikerül felhasználni a székház tetőszerkezetének cseréjére.

Másik nagy összeget érintő döntéshozatal a nemzetiségi tankönyvek kiadásához elnyert támogatások megszerzéséhez kapcsolódott. A TÁMOP keretében elnyert 32 milliós támogatással kapcsolatban ugyanis az OLÖ-nak azt előfinanszíroznia szükséges, ám az előző elnökség, bár a szerződést erre vonatkozólag aláírta, de ezt javaslati formában a közgyűlés elé nem terjesztette be. Ezt a közgyűlés most pótolta, így dr. Rónayné Slaba Ewa tájékoztatása szerint reális esély van arra, hogy jövőre már az új tankönyvekből tanulhassanak a gyerekek a Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskolában. A könyvek első példányait egyébként a közgyűlés tagjai meg is tekinthették és mind elismerően szóltak róluk.

Sor került az idei derenki búcsúról és a polonia napról szóló beszámolók elfogadására, melynek során az elnök asszony külön köszönetet mondott a búcsú szervezőinek állhatatos munkájukért és örömét fejezte ki mindkét eseménnyel kapcsolatban, hogy azokon milyen szép számmal jelentek meg a magyarországi lengyel közösség tagjai.

Ezt követően a közgyűlés felhatalmazást adott, hogy az OLÖ hivatali gépkocsit vásároljon a munkavégzéshez, illetve, hogy a hivatalvezető új belső ellenőrrel kössön szerződést, ugyanis a korábban ezt a feladatot ellátó Bayerné Jura Urszula, jelenlegi pénzügyi bizottsági tisztségével a belső ellenőri feladat összeférhetetlen. A képviselők tájékoztatást kaptak még a 2015. évi Sport Nappal és Családi Fesztivállal kapcsolatban, amit az OLÖ a Bem József Kulturális Egyesülettel közösen rendez az idén.

szerk. fot. NZ

Budapeszt: Obradował OSP

26 września w Budapeszcie trzynastu radnych zebrało się na pierwszym po letniej przerwie, plenarnym posiedzeniu Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech.

Zebranie otworzyło ślubowanie złożone przez nowego radnego OSP Olivéra Hardy, który decyzją samorządu wszedł do składu komisji d/s kultury, sportu i młodzieży. Ponadto radni wysłuchali informacji o wynikach kontroli ASz-u, o remontach przeprowadzonych przez samorząd w latach 2014-15. Na najbliższe 4 miesiące - do czasu reorganizacji instytucji - funkcję dyrektora Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii powierzono jego założycielowi, dr. Konradowi Sutarskiemu. Wniesiono zmiany do budżetu na br. Omówiono sprawy związane z remontem więźby dachowej siedziby OSP, ze stopniem zaawansowania przygotowań nowych podręczników szkolnych dla uczniów SP - zadanie realizowane wspólnie z Rusinami i Grekami w ramach projektu TÁMOP. Radni podjęli decyzję, że w niedługim czasie zostanie zakupiony samochód osobowy dla potrzeb OSP. Wysłuchano informacji dot. przebiegu odpustu w Derenku oraz uroczystości święta Polonii, a także o zbliżającym się Dniu Sportu. Posiedzeniu przysłuchiwali się przedstawiciele prasy polonijnej, goście z woj. BAZ, a z Nyíregyháza przyjechał Tamás Barkányi, przewodniczący tamtejszego SNP, który m.in. zwrócił uwagę radnym OSP na brak szczegółowej interpretacji prawa dot. punktowania prac samorządów narodowościowych w zakresie tzw. konkursów zadaniowych. Poinformowano, że kolejne plenarne posiedzenie OSP odbędzie się w listopadzie br.

(b.)

Jarosławi Rákóczi ünnepség domborműavatással

A törökországi Rodostóval és a franciaországi Grosbois kamalduli kolostorral ellentétben kevésbé ismert, hogy Rákóczi hosszú száműzetését a Jarosławi Bencés Kolostorban kezdte. Jarosław az a dél-kelet európai lengyel város, ahol 1711 elejétől Rákóczi és kísérete az emigráció kezdeti időszakát töltötte. Mint ahogy az sem köztudott, hogy II. Rákóczi Ferenc felmenői közt nemcsak nagynevű történelmi magyar családok szerepelnek, de egyik dédnagyanyja, Zakreszka Anna (Báthory Zsófia édesanyja) lengyel volt.

Jarosław is immár azon lengyel városok közé tartozik, ahol nagyon elevenen él a lengyel-magyar barátság. 2008. november 11-én, Lengyelország függetlenségének 90-ik évfordulóján avatta fel Sólyom László a város főterén a lengyel-magyar barátság emlékművét. De ugyanitt kopjafával emlékeznek 2001 óta Leon Czechowski honvéd őrnagyra, az 1848-49-es magyar szabadságharc hősére is.

Szeptember 11–13-án került sor a Jarosławi Bencés Kolostor területén a hagyományos búcsúra, amibe öt éve bekapcsolódott a II. Rákóczi Ferenc nevéhez füződő megemlékezés. A háromnapos rendezvényen érdekes programok szerepeltek, sportvetélkedők, köztük maratoni verseny, kirakodó vásár. Szombat délután történelmi szimpóziumra került a Rákóczi-szabadságharc témájában. Előadást tartott dr. Körmendy Adrienne főkonzul asszony, Zofia Bieńkowska a jarosławi múzeumtól, dr. Bene János a nyíregyházi múzeum igazgatója és Okos Márton újságíró. Vasárnap délelőtt először megkoszorúzták a helyi lengyel-magyar barátság emlékművét a városközpontban. Majd a Szent Miklós-templomi mise után sor került az erdélyiektől adományaként kapott Rákóczi dombormű leleplezésére és megkoszorúzására. A rendezvényen dr. Molnár Imre mellett, akinek köszönhetően mindez megvalósulhatott, a magyar diplomácia részéről még részt vett a már említett dr. Körmendy Adrienne főkonzul Krakkóból és Szesztay Ádám főkonzul Kassáról. Az önrendelkezéséért küzdő Székelyföld is képviseltette magát, székely népviseletben, ily módon székely honfitársunk, Mikes Kelemen előtt is leróhattuk kegyeletünket.

Nagy öröm számomra és bizonyára minden, lengyel-magyar kapcsolatokat ápoló számára, hogy ezzel a rendezvénnyel is gazdagodik az immár több mint 900 éves barátság. Isten áldja Magyarországot és Lengyelországot! Boże, pobłogosław Polskę i Węgry!

Bagosi Hajnal

Uroczystości w Vámosmikola

12 września w Vámosmikola miejscowe władze oraz Dom Kultury i Dom Opieki Społecznej zorganizowały obchody 76. rocznicy polskiego uchodźstwa wojennego na Węgrzech. Głównym organizatorem uroczystości były miejscowe władze, a program zapewnili uczniowie tamtejszej szkoły wraz z mieszkańcami domu.

Ze strony Ambasady RP obecny był pan Roman Kowalski ambasador RP na Węgrzech, Attaché Obrony, Wojskowości i Lotnictwa płk Jan Kurdziałek, Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech reprezentowała delegacja z prezesem stowarzyszenia Eugeniuszem Korkiem na czele. Obecni byli też przedstawiciele Stowarzyszenia Rekonstrukcji Historycznej Legionu Polskiego.

W 1989 roku, z pomocą Ambasady Polskiej, Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na ścianie Domu Opieki Społecznej w Vámosmikola odsłoniło tablicę pamiątkową w miejscu, gdzie od 1939 roku funkcjonował obóz jeniecki, w którym internowani byli polscy żołnierze, w pierwszym rzędzie żydowskiego pochodzenia. Motorem tego przedsięwzięcia był wówczas nasz kolega śp. Jurek Kochanowski.

(b. fot. B.Pál)

Wizyta gości z Warszawy

W dniach 24-26 września z wizytą roboczą na Węgrzech przebywały panie Beata Śniegocka z Ministerstwa Spraw Zagranicznych (DWPPG) i Iwona Borowska-Popławska, dyrektor Biura Zarządu Krajowego Stowarzyszenia"Wspólnota Polska", które spotkały się z przedstawicielami tutejszego środowiska polonijnego, zwracając przede wszystkim uwagę na realizację przedsięwzięć współfinansowanych przez Stowarzyszenie "Wspólnota Polska" ze środków otrzymanych od MSZ RP w ramach konkursu "Współpraca z Polonią i Polakami za Granicą w 2015 r." Pierwszego dnia wizyty obie panie uczestniczyły w projekcji filmu "Apartament", wyświetlanego w Budapeszcie w ramach 21. Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej, a także odbyły rozmowy z ambasadorem RP na Węgrzech Romanem Kowalskim. W piątek złożyły wizytę w siedzibie Węgierskiego Zgromadzenia Narodowego gdzie odbyły rozmowy z rzecznik narodowości polskiej, dr Haliną Csúcs Lászlóné, odwiedziły Dom Polski w Budapeszcie, Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech, Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii, Szkołę Polską na Węgrzech, PSK im. J.Bema na Węgrzech, biuro Stołecznego Samorządu Polskiego, a także spotkały się z przedstawicielami prasy zajmującej się problematyką polonijną.

(b.)

Magyarok a lengyeleknek

„Legyen ez emlék számotokra és juttassa néha eszetekbe, hogy itt időztek köztetek, a második nagy világháború idején a lengyel testvérek" (Marian Dreszer egykori zalaszentgróti lengyel menekült)

A Párizs környéki békék nem oldották meg azokat a politikai feszültségeket, amelyek miatt négy évig lángolt Európa. Új államok születtek, régi birodalmak tűntek el. Közép- és Kelet-Európában a „nemzetállamok" szomszédiak rovására elégítették ki területi igényeiket, ami újra háborúba sodorta a nemzeteket. Németország és a Szovjetunió 1939 augusztusában, titokban felosztotta egymás között a kelet-európai térséget. Szeptember elsején a német hadsereg megtámadta Lengyelországot. A lengyel hadsereg hősiesen ellenállt, de szeptember 17-én a Szovjetunió bevonult Kelet-Lengyelországba. Lengyelország eltűnt Európa térképéről.

Ebben a vészterhes időben Magyarország szeptember 17-én megnyitotta határait a lengyel polgári és katonai menekültek előtt. Magyarországra mintegy százezer lengyel menekült érkezett. A menekült lengyel katonák többsége Jugoszlávián keresztül Franciaországba távozott, az ott szerveződő Lengyel Hadsereg katonája lett. Zala megyében Nagykanizsán hoztak létre ideiglenes lengyel menekülttábort. A kanizsai tábor létszáma a Franciaországba való „szökések" miatt annyira lecsökkent, hogy 1940. június 20-án megszüntették, és a lengyel katonákat Zalaszentgrótra, a Korona Szállóba és Zalabérbe, a Gutmann kastélyba szállították át. Mindkét helyen 100-100 lengyel katonát szállásoltak el. A lengyel katonák hamar beilleszkedtek új lakhelyükön. Munkát vállaltak a környező gazdaságokban, énekkart szerveztek, az egyházi és társadalmi ünnepeknek rendszeres szereplői voltak. A zalabéri egyháznak hat réz gyertyatartót, a zalaszentgrótinak szenteltvíztartót ajándékoztak. Szerelmek, barátságok szövődtek a helyi lakossággal. A zalabéri és a szentgróti tábor jelentős piacot jelentett a környék parasztgazdáinak. A táborok őrzését a környékről bevonultatott ötven évesnél idősebb férfiak látták el, akik idős korukra való tekintettel már nem szolgáltak a fronton. A táborok közös katonai irányítás alatt voltak, de 1944 közepén már külön parancsnoksága volt mindkettőnek (a zalabérinek és a zalaszentgrótinak). A lakosság együtt érzett a lengyelekkel, amiben tudtak, segítettek nekik. Több lengyel tiszt a családját is magával hozta. A nős katonák külön engedéllyel kint laktak a községben. 1940-1941-ben a szentgróti községi iskolában a táborban lévő lengyel gyermekek számára oktatást is szerveztek. A lengyel tisztek között sok pedagógus végzettségű is volt, akik társaik számára is szerveztek tanfolyamokat.

Jugoszlávia felosztása (1941. április) után megszűnt a nyugatra „szökés" lehetősége. Ennek ellenére néhányan megkísérelték a külföldre távozást, de nem jártak eredménnyel. Az elfogott szökevényeket a siklósi „büntetőtáborba" vitték. A tábor egészségügyi felügyeletét a szentgróti községi orvos látta el, külön fogászat is működött. Könyveket, újságokat a budapesti központi lengyel menekültügyi szervektől kaptak. 1942-ben kiadásra került egy tábori évkönyv, Jednodniówka címen. A kiadványt a lengyel tábor lakói írták részben magyarul, részben lengyelül. A műben szerepelő írások bemutatják a tábor működését, az ott-tartózkodók mindennapi életét, de versek és helyismereti művek is kaptak benne helyet. A magyarországi lengyel táborok békés életét 1944-ben az erősödő német befolyás változtatta meg. A nyilas hatalomátvétel után a lengyelek teljesen ki lettek szolgáltatva a németeknek. A menekülttáborok lakóit német területekre szállították, kegyetlen körülmények között. Ez lett a sorsa a zalabéri és zalaszentgróti tábornak is. 1944 novemberében Zalaszentgrót környékén kezdték szervezni a Hunyadi páncélgránátos egységet. A térségbe több ezer embert vezényeltek, akiknek felügyeletét az újvidéki Hidegnapokban hírnevet szerzett Zöldi Márton és társai látták el. Zöldi emberei Zalabérben és Zalaszentgróton kikergették a lengyeleket szállásukról, akik a környező hegyekben és a lengyelérzelmű barátoknál találtak menedéket. A zalaszentgrótiak zömét Tekenyén, a zalabéri lengyelek zömét Pakodon gyűjtötték össze. A kegyetlenkedéseknek hat lengyel katona esett áldozatul. Később a lengyeleket katonai kísérettel Sopron környékére vitték, itt átadták őket a német hatóságoknak.

A gyors szovjet előretörésnek köszönhetően gyötrelmes németországi útjuk hamar véget ért. Sokan 1945 közepén visszatértek az újjászülető Lengyelországba, de néhányan politikai okok miatt az USA-ba költöztek. Négyen visszatértek Zalaszentgrótra és itt alapítottak családot. Őket végleg befogadta az oltalmat nyújtó magyar föld, de szívükben örökre lengyelek maradtak. A zalaszentgróti lengyel szenteltvíztartón ez olvasható: „Lengyelek a magyaroknak" . Most, hogy emlékezünk a 75 évvel ezelőtti eseményekre, fordítva is igaz a mondás: „Magyarok a lengyeleknek", mert elevenen él bennünk az egykori lengyel táborlakónak és befogadóinak emléke, és az évezredes lengyel- magyar barátság.

Vikár Tibor

Lengyel irodalom Magyarországon konferencia

2015. szeptember 26-án a Magyarországi Lengyelség Múzeumában és Levéltárában a múzeum rendezésében Lengyel irodalom Magyarországon című konferenciát tartottak. A konferencián részt vettek a lengyel irodalmat magyar nyelvre fordító kiváló magyarországi műfordítók: Cséby Géza, Csisztay Gizella, Józsa Péter, Kertész Noémi, Pálfalvi Lajos, Sutarski Konrad, Zsille Gábor, Pászt Patrícia, Benczes Sándor. Az előadások érdekesek és sokszínűek voltak. Az előadók arról beszéltek, hogy mi az, ami megfogta őket a lengyel irodalomban, illetve azoknál az íróknál, költőknél, akiknek a műveit fordították, beszéltek a műfordítás nehézségeiről, szépségeiről. Egyetértettek abban, hogy akármilyen jól ismerünk egy idegen nyelvet, fordítani mindig csak a saját anyanyelvre szabad, és abban is, hogy a fordítás során egy önálló, új irodalmi mű keletkezik. A konferenciát a Fővárosi Lengyel Önkormányzat által meghirdetett műfordítói verseny díjkiosztó ünnepsége zárta. A fiataloknak, akik a verseny során kipróbálhatták műfordítói „szárnyaikat", lehetőségük nyílt beszélni a tapasztalt műfordítókkal a műfordítás rejtelmeiről.

APOLKA

Konferencja pt. Literatura polska na Węgrzech

26 września 2015 r. w Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii odbyła się niezwykle interesująca konferencja pt. Literatura polska na Węgrzech. W konferencji wzięli udział wybitni węgierscy tłumacze literatury polskiej: Géza Cséby, Gizella Csisztay, Péter Józsa, Noémi Kertész, Lajos Pálfalvi, Konrad Sutarski, Gábor Zsille, Patrícia Pászt, Sándor Benczes. Prelegenci opowiadali o swoich przygodach z literaturą polską, oczarowaniach i wyborach. Zgodni byli w tym, że literaturę piękną wolno tłumaczyć jedynie na język ojczysty, a także w tym, że w procesie tłumaczenia powstaje nowe, samodzielne dzieło. Niezwykle udaną i treściwą konferencję zamknęło uroczyste rozdanie nagród laureatom konkursu na przekład literacki, zorganizowanego przez Stołeczny Samorząd Polski. Młodzi uczestnicy konkursu mieli możliwość rozmowy z doświadczonymi tłumaczami na temat tajników przekładu literackiego.

APOLKA

Uroczyste otwarcie nabrzeża Henryka Sławika w Budapeszcie

Henryk Sławik - polski bohater, który w czasie II wojny światowej uratował na Węgrzech życie wielu polskich i żydowskich uchodźców - ma od teraz swoją ulicę w Budapeszcie. Z inicjatywy Ambasady RP w Budapeszcie jego imieniem nazwano fragment nabrzeża Dunaju po stronie Budy. 18 września 2015 uroczyście został on otwarty.

Rada Stołeczna Budapesztu na wniosek Ambasady RP w Budapeszcie podjęła uchwałę o nazwaniu bezimiennego dotychczas odcinka tzw. dolnego budańskiego nabrzeża Dunaju imieniem Henryka Sławika. Henryk Sławik rakpart - bo tak brzmi nazwa w języku węgierskim - rozciąga się między budańskimi przyczółkami mostów Petőfiego (Petőfi híd) i Rakoczego (Rákóczi híd; dawniej Lágymányosi híd).

(red.) fot. B. Pál

Lengyel emlékhelyek felújítása Miskolcon (3)

2015 februárjában jelezte Zvolenszki István nyá. alezredes úr, hogy a Zámenhof utca 5. szám alatti bérház falán lévő lengyel emléktábla nagyon megviselt állapotban van. Eddig nem tudtam erről a tábláról. Mivel ez valamikor honvédségi lakótelep volt és ő több évtizede itt lakik, megkérdeztem tőle, kihez fordulhatok felvilágosításért ezzel kapcsolatban. Bagi István rendőr ezredes úrhoz, mondta.

Megkerestem az ezredes urat, aki most a Miskolci Rendészeti Szakközépiskola igazgatója. A következőket mondta: „1984-ben honvédtiszti pályafutásomat Miskolcon kezdtem és az említett bérházban kaptam első szolgálati lakásomat. Abban az időben sokan tanulták ezt a nyelvet – többek között én is – és az évforduló alkalmából a megye eszperantistáival együtt állítottuk ezt az emléktáblát. A márványlapot a fém utcatábla alá helyeztettük el, így arra már nem kellett felírni a nyelv lengyel megalkotójának a nevét. Az igazgató úr azóta már elköltözött innen, de örült a megkeresésnek és a felújítás hírének."

A továbbiakban már a bejáratott úton haladtam: Polgármesteri Hivatal, Heinemann Pál úr. Májusra ez a tábla is megújult és méltó emléket állít Ludwik Łazarz Zamenhof lengyel szemészorvosnak, filológusnak, az eszperantó nyelv megalkotójának városunkban.

Fekete Dénes

Koszorúzás a Batthyányi-örökmécsesnél

2015. október 6-án, az aradi vértanúk napján koszorúzásra került sor a Batthyányi-örökmécsesnél délután négy órakor. Az eseményen a Magyarországi Lengyelek Bem József Egyesülete és a V. kerületi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat is képviseltette magát.

A megemlékezést a Himnusz nyitotta, majd Kovács Nóri népdalénekes lépett fel, aki az aradi tizenhármak balladáját adta elő. Ezek után Szentgyörgyvölgyi Péter, Belváros-Lipótváros polgármestere mondta el ünnepi beszédét.

Következett a koszorúzás, először Szentgyörgyvölgyi Péter polgármester, a kerületi pártok képviselői, majd a nemzetiségek képviselői helyezték el koszorúikat. Köztük volt Abrusán Györgyné és Wesołowski Andrzej, az V. kerületi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat elnöke és alelnöke, valamint Eugeniusz Korek, a Magyarországi Lengyelek Bem József Egyesületének elnöke. A megemlékezést a Szózat zárta.

Ijjas Anna

Plan zajęć w przedszkolu działającym przy PSK. im. J. Bema

31.10- Hallowen / wycinanie dyni / robienie świeczników

07.11- zajęcia poświęcone polskiej fladze

- co to jest flaga

- jakie kolory mają flagi polska i węgierska

- symbolika kolorów na flagach

14.11- zdrowie / wspólne robienie sałatki warzywnej

- co to jest zdrowie i od czego zależy

- gdzie kupujemy lekarstwa

- kto nas leczy

- zdrowa żywność

- warzywa i owoce w diecie

21.11- Już zima

- po czym poznamy, ż już nadeszła zima

- co sie stało wodą?

- zabawy i sporty na śniegu

28.11- czekamy na św. Mikołaja / wspólne pieczenie pierników

- kto to jest Mikołaj

- historie i legendy związane ze św. Mikołajem

05.12- „Mikołajki"

12.12- Boże Narodzenie, prezenty, ozdoby choinkowe, kolędy...

Zajęcia prowadzą:

Małgorzata Pietrzyk - muzyka i rytmika

Małgorzata Juhas - słowo mówione, zajęcia ruchowe

Olga Bloch - plastyka

Sandra Szabó - plastyka, zajęcia ruchowe

Wszystkie sprawy organizacyjne - Jolanta Hardejwicz - Hardy harda@tlen.pl

PSK im. J. Bema 1051 Bp. Nádor u.11

Zajęcia odbywają się w każda sobotę od 10.00 do 13.00

Zajęcia z dziećmi: muzyka i rytmika, zabawy i ćwiczenia ruchowe, poznawanie słowa - czytanie, plastyka.

Metody, których używamy podczas pracy z dziećmi podczas zajęć: rozmowa, ćwiczenia praktyczne, opowiadanie, obserwacja, pokaz.

Cele, które chcemy osiągnąć: rozwijanie wrażliwości muzycznej, kształcenie poczucia rytmu i koordynacji ruchowej, integracja dzieci w czasie zabawy, rozwijanie sprawności manualnej, wzbogacenie polskiego słownictwa.

Serdecznie zapraszamy!!!

Węgierska premiera filmu "Życie na krawędzi"

17 września z okazji 76. rocznicy polskiego uchodźstwa wojennego na Węgry tutejsze Ministerstwo Obrony zorganizowało węgierską premierę filmu Grzegorza Łubczyka, byłego ambasadora RP na Węgrzech "Życie na krawędzi"(Az élet peremén).

Obraz ten to poruszająca opowieść o niezwykłym Polaku i równie niezwykłym Węgrze z okresu II wojny światowej. Bohaterami fabularyzowanego dokumentu, w którym rolę narratora pełni Piotr Fronczewski, są prezes Komitetu Obywatelskiego do Spraw Opieki nad Polskimi Uchodźcami na Węgrzech – Henryk Sławik (Krzysztof Globisz) i oddany Polakom ich opiekun z ramienia władz węgierskich - József Antall senior (Olgierd Łukaszewicz), którego nasi rodacy nazwali "Ojczulkiem Polaków".

Tę dramatyczną, a jednocześnie jakże piękną z moralnego punktu widzenia historię męskiej przyjaźni, przyjaźni na śmierć i życie, przedstawiono na tle bezprecedensowej pomocy, udzielonej po 17 września 1939 ponad 120 tysiącom polskich uchodźców wojennych przez najwyższe władze Królestwa Węgier i zwykłych Węgrów, naszych prawdziwych Przyjaciół.

Film jest doskonałym materiałem edukacyjnym w dziedzinie polsko-węgierskiej historii. Po raz pierwszy w Polsce prezentowana jest w nim stara węgierska kronika filmowa ukazująca autentyczne postacie Antalla i Sławika. Producentami filmu są Religia TV oraz Fundacja Dobrych Wieści.

Projekcja w Magyarság Háza odbyła się w obecności przedstawicieli węgierskiego MON-u, ambasadora RP na Węgrzech Romana Kowalskiego, rzecznik narodowości polskiej w ZN Węgier Haliny Csúcs Lászlóné, rodziny Józsefa Antalla seniora, radnych samorządów narodowości polskiej z przewodniczącą OSP Ewą Rónay i przewodniczącą SSP dr Dorotą Várnai, Polonofilów, przyjaciół i znajomych twórcy filmu, Grzegorza Łubczyka, który specjalnie na tę okazję przyjechał z Warszawy. Polska premiera filmu odbyła się w Budapeszcie w maju br., a obecna węgierska połączona była z piątkową konferencją dot. polskiego uchodźstwa i z nadaniem jednej z części naddunajskiego budańskiego bulwaru imienia Henryka Sławika.

(b. fot. B.Pál)

Filmvetítés a Varsói Felkelésről

POWSTANIE WARSZAWSKIE

Szeptember 5-én, hétfő este hatkor került bemutatásra a budapesti Művész moziban a Varsói felkelés/Powstanie Warszawskie című film. A vetítésre a Történelemórák a szabadságról című programsorozat keretében került sor, ami a budapesti Lengyel Intézet és a Lengyel Köztársaság Nagykövetségének rendezvénysorozata.

A bemutató előtt Katarzyna Sitko, a Lengyel Intézet igazgatója köszöntötte az egybegyűlteket, akik között jelen volt Roman Kowalski, Lengyelország nagykövete, Jeszenszky Géza, az Antall-kormány külügyminisztere, valamint a budapesti lengyelség tagjai és számos érdeklődő, akik szinte teltházas közönséget alkottak. A köszöntő szavak után a varsói felkelés rövid történetét hallgathattuk meg. A mozi előcsarnokában kihelyezett, fotókkal kiegészített plakátok is részletes tájékoztatást adtak a varsói felkelésről.

Az alkotást 2014-ben Jan Komasa rendezte, a Varsói Felkelés Múzeumának felkérésére készült, s az 1944-es varsói felkelésről filmre vett dokumentumanyagokból állították össze. A 85 perces filmet, ami két fiatal riporter kameráján át mutatja be az eseményeket, utólag színezték.

Eleinte úgy tűnik, a németek által körülzárt Varsóban az élet megy tovább. A civil lakosság és a lengyel katonák élik hétköznapjaikat. A kamera bemutatja a korabeli, járókelőkkel és törmelékkel teli utcákat, a romos házakat és kiégett villamosokat. A kórházakban lábadozó sebesülteket, kártyázó és cigarettázó tiszteket, fegyvereiket próbálgató újoncokat. A krumplipucolás közben vidáman, gondtalanul csevegő, nevetgélő asszonyokat, a felvevőgépnek mosolyogva pózoló katonákat. A forgató páros még egy esküvőt is filmre vett, a vőlegény katonának a bal karja fel van kötve.

Azonban a felkelés továbbra is zajlik. A hegymagas barikádokon a felkelők kézifegyverekkel harcolnak. Távolról lövések záporoznak, többemeletes házak lángolnak, majd füstorkán és hamueső közepette összeomlanak. Az óvóhelyeken, pincékben idős asszonyok, férfiak a Szűzanyához imádkoznak, anyjuk ölelésében kisbabák sírnak. A szanitécek hordják a sebesülteket és a halottakat, a civilek és a katonák erejüket megfeszítve ássák ki az összedőlt házak alatt rekedt embereket. A papok végzik a temetési szertartásokat, a fejfák egyre sokasodnak.

Noha mindenki jól tudja, hogyan végződött a varsói felkelés, a filmben nem a pusztulás kapja a legnagyobb hangsúlyt. Az alkotás legmegragadóbb jelenetei éppen a felkelők hétköznapjai, amikor a halál mellett is önfeledten zajlik az élet.

1944. augusztus 1-jén – a „W" órában – a németek által körülzárt lengyel fővárosban a Honi Hadsereg felkelést robbantott ki. Céljuk önerőből vagy érkező szovjet segítséggel Varsó felszabadítása volt, azonban a szovjetek a Visztula túloldalán nem avatkoztak be a harcokba. Az egyenlőtlen küzdelem néhány hónapig tartott. 15 ezer katona esett el, 150-200 ezer civil vesztette életét. Az életben maradt varsóiak a kapituláció után fogságba estek, Varsót pedig a német hadsereg földig rombolta.

Ijjas Anna

Warsztaty Chóru św.Kingi w Hajdúszoboszló

Z inicjatywy SNP w Újpeszcie Chór św. Kingi miał możliwość wyjechać do Hajdúszoboszló na warsztaty.

Oczywiście prawie wszyscy przyklasnęli pomysłowi i 10 września stawili się na Dworcu Nyugati, skąd pociągiem wyruszyliśmy do Hajdúszoboszló. Czas minął nam na żartach i ciekawych dyskusjach, co utwierdziło nas w przekonaniu, jak bardzo przez te 10 lat się ze sobą zżyliśmy. Te odczucia towarzyszyły nam w ciągu dalszego pobytu. Czas mieliśmy wypełniony „od świtu do nocy".

Po dwie pracowite próby śpiewu dziennie (przygotowywaliśmy się również do jubileuszowego występu), a w międzyczasie relaks w dobroczynnych wodach termalnych. Późnym wieczorem jeszcze jeden spacer do centrum miasteczka, ponieważ w ten akurat weekend odbywał się tam Festiwal wina i żywności ekologicznej. Frekwencja przy głównej estradzie była duża. Bez przerwy rozbrzmiewała tam muzyka z udziałem solistów, zespołów tanecznych czy orkiestry dętej. Tłum gromadził się również przy stoiskach, gdzie producenci zachęcali do degustacji własnych win i innych wyrobów spożywczych. Nie zabrakło też kuracjuszy, trzeba było widzieć wstydliwe zdziwienie osób w skąpych kostiumach kąpielowych, kiedy to my przed występem dumnie paradowaliśmy między basenami kąpieliska w naszych pięknych strojach „tulipanowych". W pokoju zabiegowym odbyła się nawet próba rozśpiewania. A echo roznosiło nasz głos przez megafony i pokaźna grupa zebrała się przy miejscowej estradzie, a byli to nie tylko Węgrzy, ale i nasi rodacy z Polski. Rozpierała nas duma, kiedy potem na ulicy co chwila ktoś składał wyrazy uznania i gratulował nam. Podziękowania za śpiew towarzyszyły nam nawet podczas Mszy św. dla Polaków.

Tym bardziej czujemy się zobowiązani i wdzięczni naszym sponsorom: SNP XVII, IV i III dzielnicy Budapesztu i Stowarzyszeniu Katolików Polskich pw. św.Wojciecha.

Alina Fullár

Święto Gwarków w Tarnowskich Górach

Dni Tarnogórskich Gwarków po raz pierwszy obchodzone były w 1957 r. Impreza nawiązuje do 1599 r., kiedy to gród gwarków uzyskał przywilej do urządzania „zabaw i komedyj" podczas jarmarku w niedzielę po świętym Idzim. Na początku skromne środki finansowe nie pozwoliły na wielki rozmach i, mimo że zaangażowanie społeczne ludzi było ogromne, program był skromny. Ich organizatorem do roku 1988 było Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej. W 1989 r. Dni Gwarków nie odbyły się. W 1990 r. ogłoszono przetarg na ich organizację. Dwuletnie prawo do organizowania imprezy uzyskał Związek Tarnogórski. Nowy organizator wprowadził po raz pierwszy nowe elementy: tresurę psów oraz wspaniałą paradę starych pojazdów i gokartów. W roku następnym organizatorzy podjęli decyzję o wprowadzeniu płatnych karnetów wstępu dla osób chcących obejrzeć imprezy odbywające się na Rynku. Był to ewenement w historii Dni Gwarków i szybko się z tej formuły wycofano. Od 2001 r. imprezę przygotowuje organizacja Woja. W ciągu kilkudziesięciu lat trwania Dni Tarnogórskich Gwarków impreza zmieniała swoje oblicze organizacyjne i programowe. Była ona okazją do spotkania ze sztuką, z gwiazdami polskiej estrady: Marylą Rodowicz, Czesławem Niemenem, czy Edytą Górniak. Jednak jeden element – uroczysty pochód gwarków, pozostał stałym fragmentem gwarkowego święta, takim, bez którego impreza straciłaby swój niepowtarzalny urok.

W pochodzie prezentowana jest cała wielowiekowa historia miasta od XVI do XXI wieku. Pochód co roku ogląda na ulicach miasta nawet kilkanaście tysięcy osób.

Nie inaczej było 13 września tego roku. Pochód obserwowałam wraz z delegacją miasta Békéscsaba, dzięki zaproszeniu Arkadiusza Czecha, burmistrza partnerskiego miasta Békéscsaby - Tarnowskich Gór. W pochodzie zobaczyliśmy gwarków, którzy do początków XX w. wydobywali rudy srebra w kopalni na terenie miasta. A pierwszą rudę wg legendy miał wykopać na polu chłop Rybka. On też szedł w pochodzie. Podobnie jak pierwsi mieszczanie, burmistrzowie, książęta – Jerzy von Ansbach i Jan II Dolny – założyciele miasta. W pochodzie historycznym zobaczyliśmy też wojska szwedzkie, napoleońskie, ale także króla Jana III Sobieskiego, który z husarią jechał przez Tarnowskie Góry pod Wiedeń.

Wieczorem na scenie przed Ratuszem wystąpił między innymi polski piosenkarz, kompozytor i gitarzysta pochodzący z Lublina SKUBAS oraz Katarzyna Szczot - KAYAH. Ich występy cieszyły się dużym uznaniem wśród tłumnie zebranej publiczności. Całość zakończyła się pokazem sztucznych ogni.

Dziękujemy Burmistrzowi miasta Arkadiuszowi Czechowi za gościnność i niezapomniane wrażenia.

Małgorzata Leszkó

78.-ik Pułaski menet New York-ban

A tavaly indított kezdeményezésnek, hogy a lengyel Kazimierz Pułaski tábornok tiszteletére és emlékére felajánlott menethez New Yorkban – amit immár 78 éve szerveznek az amerikai lengyel közösségek – idén is csatlakozzanak magyarok, most is foganatja volt. Az idei évben is, egy kis, de annál erőteljesebben elkötelezett magyar csapat emlékezett és emlékeztetett arra, hogy Amerika függetlenségéért nemcsak a lengyel Pułaski tábornok áldozta életét, hanem csapat- és harcostársa, a karcagi születésű Kovács Mihály ezredes is, és ők együtt teremtették meg az Amerikai Egyesült Államok könnyűlovasságát. Köszönet a magyar résztvevőknek, hogy így, több ezer kilométerre az óhazáinktól, is kifejezték elkötelezettségüket a magyar-lengyel barátság mellett. Áldás a bátrakra, áldás a stafétaátvevőkre, áldás az emlékezőre! Áldás a két nép barátságára! Polak-Węgier: Zawsze Razem!

Bajgosi Hajnal

Polsko – węgierska wycieczka historyczna wzdłuż Dunaju oraz Ipolyi

Z okazji obchodów rocznicy wybuchu II wojny światowej Samorząd XIII dzielnicy Budapesztu w dniach 19-20 września zorganizował wycieczkę o charakterze historycznym wzdłuż dwóch pięknych rzek: Dunaju oraz Ipolyi, nad którymi znajdowały schronienie polscy uchodźcy.

Celem tej wycieczki było uczczenie przyjaźni polsko-węgierskiej i wspomnienie pięknych, choć trudnych kart naszej historii. Pierwszą stacja był Szob, gdzie Samorząd XIII dzielnicy Budapesztu złożył kwiaty przy węgiersko - polskiej tablicy, która powstała dzięki staraniom Samorządu miasta Szob w 2014 roku. Warto podkreślić, że SNP XIII dzielnicy to pierwsza polonijna organizacja, która złożyła wieńce właśnie przy tej tablicy. Wśród honorowych gości znaleźli się pani burmistrz Gyöngyi Ferencz oraz pan József - żyjący świadek przyjęcia Polaków w mieście Szob oraz Vámosmikola. Następnym etapem wycieczki była wieś Vámosmikola, gdzie uczestnicy w Domu Poetów Mikolárium mieli okazje wysłuchać ciekawych wykładów lokalnych historyków, badających temat okresu przyjęcia polskich uchodźców na Węgrzech. Usłyszeliśmy miedzy innymi zajmujący wykład polonisty i nauczyciela gimnazjum Ferenca Bankútiego oraz obejrzeliśmy prezentację autorstwa dr. Józsefa Koczó.

Oprócz kontekstu historycznego znalazł się też czas na zgłębianie wiedzy o literaturze polskiej oraz polsko – węgierskich powiązaniach poetyckich. Studium na temat obecnej sytuacji literatury polskiej, wiersze własne oraz tłumaczenia wierszy z okresu Powstania Warszawskiego zaprezentował mieszkający 4 lata w Krakowie poeta Gábor Zsille. Następnego dnia złożono wieńce przy pamiątkowej polsko – węgierskiej tablicy w Vámosmikola przy asyście takich gości jak burmistrza Balassagyarmat Lajosa Medvacz, poety Pétera Mikoli Németha, chóru „Páva Kör" oraz prezesa węgierskiego stowarzyszenia Klubu Polski Fiat126 p. Wycieczkę można uznać za niezwykle udaną, ponieważ oprócz walorów rozrywkowych, miała ona niewątpliwie charakter historyczny i wpłynęła na pogłębienie wiadomości o polsko-węgierskich relacjach w trudnych czasach II wojny światowej.

Márton Staś Lázár

Robocze spotkanie z radnymi SNP z Székesfehérvár

W ramach zaplanowanych spotkań przewodniczącej OSP z radnymi samorządów lokalnych 29 września br. odbyło się robocze spotkanie z radnymi samorządu w Székesfehérvár oraz przedstawicielami Klubu Polonia. W spotkaniu udział wzięła także nowa dyrektor Szkoły Polskiej Anna Lang oraz nauczycielka tamtejszego oddziału szkoły - Lucyna Szabadosné Światłoń.

Omawiano sprawy nauczania języka polskiego, samorząd zadeklarował swoja pomoc, gdyż wszyscy dostrzegamy niepokojące - nie tylko w środowisku Székesfehérváru - zjawisko zmniejszania się ludności narodowości polskiej, asymilację, co w przyszłości może mieć niepożądane skutki.

Kolejnym punktem spotkania było posiedzenie samorządu, a następnie dyskusja dotycząca współpracy z Samorządem Ogólnokrajowym oraz bardzo ważna sprawa współpracy samorządu w Székesfehérvárze z tamtejszym Klubem Polonia. Przyznam, ze mile zaskoczona byłam przybyciem i czynnym udziałem w dyskusji przedstawicieli tamtejszej Polonii. Świadczy to o zaangażowaniu i odpowiedzialnym podejściu do spraw polonijnych.

Spotkanie uważam za bardzo owocne i pragnę kontynuować tego rodzaju rozmowy z członkami Polonii również w innych miejscach kraju.

Ewa Rónay

GAZDASÁGI KONFERENCIA NYÍREGYHÁZÁN

A Magyar-Lengyel Kereskedelmi Gazdasági és Kulturális Egyesület és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kereskedelmi és Iparkamara közös szervezésben 2015. szeptember 21-én megtartotta a "Lengyelország gazdasági és kereskedelmi eredményei Magyarország tükrében, avagy kereskedelmi kapcsolataink fejlesztésének lehetőségei" című gazdasági konferenciáját, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat épületében, a Bessenyei-díszteremben.

A konferencia színvonalát garantálta a meghívott előadók névsora:

- Edyta Janus Tanácsos asszony, Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége, Kereskedelemfejlesztési és Beruházás Ösztönzési Osztálya

- Dr. Balázs Tamás ügyvéd a Balázs & Kovátsits Ügyvédi Társulás ügyvezetője, egyetemi adjunktus

- Nagyné Varga Katalin, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára

- Szuchóczky Gábor közgazdász, az Euroadvance Közgazdasági Tanácsadó Kft. tulajdonosa.

Köszöntőjében Baracsi Endre, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés alelnöke elmondta, hogy nagyon fontos és egyre fontosabb a két ország közötti kereskedelmi és gazdasági kapcsolatok fejlesztése.

Az előadásokban szó esett a lengyel gazdaság növekvő tendenciájáról a rendszerváltástól napjainkig, a két ország közötti jogharmonizációról, illetve különböző jogterületi együttműködési lehetőségekről, a Sz.-Sz.-B Megyei Kamara nemzetközi kapcsolatairól, különös tekintettel a lengyel együttműködésre, valamint a közvetlen brüsszeli források lehetőségeiről 2014–2020 között.

A gazdasági konferenciát hagyományteremtő céllal is tartották, Németh Zsolt, az egyesület vezetője minden évben – természetesen aktuális információkkal – újra és újra meg kívánja rendezni.

(A. Szerk.)

CO BĘDZIE?

• W dniu 1 listopada o godz. 15.00 na polskiej kwaterze cmentarza w Rákoskeresztúr sprawowana będzie tradycyjnie przez proboszcza Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech polskojęzyczna msza święta w Dniu Wszystkich Świętych.

• W dniu 1 listopada Polonia z Egeru złoży wieniec i zapali znicze na polskiej kwaterze cmentarza Kisasszony.

• W dniu 6 listopada o godz. 19.00 SNP III dzielnicy Budapesztu w Óbudai Társaskör (Bp. 1036 Kiskorona u. 7.) zaprasza do SALONU POLSKIEGO na wieczór pt. "HELENA M.M." – Helena Modrzejewska-Modjeska. Wieczór reżyseruje Gergely László, wystąpią: Tünde Trojan i Alex Szilasi.

• W dniu 7 listopada o godz. 10.00 w siedzibie OSP (Bp. X dzielnica Állomás utca 10) rozpocznie się plenarne posiedzenie tego samorządu, a bezpośrednio po nim w tym samym miejscu odbędzie się doroczne otwarte zebranie sprawozdawcze z pracy OSP.

• W dniu 7 listopada jak co roku z okazji Świętą Niepodległości Polski odbędzie się Dzień Polski w Békéscsaba. W programie: spotkanie z Markiem Wawrzyńcem Rakiem – polonijnym poetą, występ Chóru im. F.Chopina oraz wernisaż wystawy nt. „Polskie krajobrazy w litografii Jana Gumowskiego".

• W dniu 7 listopada w godz. 9.00 – 12.00 będzie Dzień Otwarty w Szkole Polskiej na Węgrzech (Bp. X, Állomás 10). Jest to okazja do odwiedzenia szkoły i zapoznania się z jej funkcjonowaniem, dla dzieci to możliwość poznania kadry pedagogicznej i budynku szkoły. Zapraszone są także przedszkolaki wraz z rodzicami do wzięcia udziału w zajęciach lekcyjnych, spotkania z panią dyrektor i paniami nauczycielkami.

• W dniu 8 listopada o godz. 10.30 w Kościele Polskim w Budapeszcie rozpocznie się msza święta w intencji Ojczyzny.

• W dniu 8 listopada o godz. 11.30 Filia POKO (Óhegy 11) w Domu Polskim organizuje otwarcie wystawy fotograficznej pt. „Kapliczki kaszubskie i skandynawskie".

• W dniu 8 listopada Stowarzyszenie Katolików Polskich p.w. św. Wojciecha w Domu Polskim organizuje koncert z okazji Świętą Niepodległości Polski.

• W dniu 8 w listopada o godz. 19.00 w katedrze szegedyńskiej odbędzie się premiera REQUIEM Pamięci Ofiar Katynia. Autorem muzyki jest László Király, a wykonawcą Narodowa Orkiestra Symfoniczna w Szegedzie.

• W dniu 8 listopada w kościele ewangelickim w Dunaújváros tamtejszy SNP organizuje koncert w wykonaniu pianisty Marcina Dominika Głucha. W koncercie udział weźmie również grupa uczniów miejscowej szkoły muzycznej.

• W dniu 11 listopada PSK im. J.Bema na Węgrzech o godz. 11.00 przy tablicy Marszałka Józefa Piłsudskiego w Budapeszcie (Apor Vilmos tér) organizuje uroczystość składania wieńców z okazji Świętą Niepodległości Polski.

• W dniu 11 listopada o godz. 12 po uroczystym składaniu wieńców pod tablicą J. Piłsudskiego w siedzibie SNP XII dzielnicy (Böszörményi út 23-25) wystąpi śpiewaczka operowa Natalia Tużnik.

• W dniu 13 listopada o godz. 17.00 w Kościele Polskim w Budapeszcie rozpocznie się msza święta i nabożeństwo fatimskie.

• W dniach 13-15 listopada Szkoła Polska na Węgrzech z finansowym wsparciem Ambasady RP w Budapeszcie organizuje konferencję naukową nt. „Dwujęzyczność dzieci w rodzinach mieszanych". Zapraszamy serdecznie rodziców w dniu 15 listopada na godz. 10.00 do siedziby Szkoły (X dzielnica ul. Állomás 10) na wykłady poświęcone wspomnianej tematyce. Poprowadzą je specjaliści z Uniwersytetu Warszawskiego i Jagiellońskiego.

• W dniu 14 listopada Samorząd Polski w Egerze oraz Egerski Klub Polonia organizuje Dzień Polskiej Kultury i Gastronomii, podczas którego wystąpi Zespół Pieśni i Tańca „Krakowiacy".

• W dniu 14 listopada SNP II dzielnicy Budapesztu zaprasza na obchody Święta Niepodległości Polski ph. „Zrób Polsce prezent na urodziny".

• W dniach 14 i 15 listopada Stowarzyszenie Katolików Polskich na Węgrzech p.w. św. Wojciecha organizuje polonijny wyjazd edukacyjny „Szlakiem królów polskich na Węgrzech".

• W dniu 15 listopada Stołeczny Samorząd Polski w Budapeszcie organizuje okolicznościowy koncert z okazji Świętą Niepodległości Polski.

• W dniu 15 listopada SNP w Újpeszcie organizuje w siedzibie SNP o godz. 15.00 mszę świętą w intencji zmarłych rodzin polonijnych.

• W dniu 15 listopada o godz. 16.00 w kaplicy u oo. Dominikanów w Szentendre (Mathiász u. 2) - jak poinformował nas tamtejszy SNP - sprawowana będzie msza święta w j. polskim.

• W dniu 21 listopada odbędzie się spotkanie Polonijnego Uniwersytetu Otwartego. Wykład wygłosi prof. P. Balcerowicz nt. „Buddyzm. Kultura Wschodu i Europa". Organizatorami spotkania są SNP II dzielnicy Budapesztu i Stowarzyszenie Polonia Nova.

• W dniu 22 listopada o godz. 10.30 w Kościele Polskim w Budapeszcie rozpocznie się msza święta w Niedzielę Chrystusa Króla – święto tytularne zgromadzenia zakonnego Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej i Sióstr Misjonarek Chrystusa Króla.

• W dniu 28 listopada o godz. 15.00 SNP IV dzielnicy Budapesztu zaprasza wspólnie ze Słowakami i Niemcami - już po raz czwarty - na Adwentowy Festiwal Chórów, który odbędzie się w Domu Kultury im. Ady Endre (Tavasz u. 4). Naszą narodowość reprezentował będzie Chór ze Szkoły Muzycznej dla Niewidomych z Krakowa i polonijny Chór św. Kingi.

• W dniu 28 listopada o godz. 16.00 w siedzibie Szkoły Polskiej na Węgrzech (X dzielnica ul. Állomás 10) odbędzie się wieczór andrzejkowy.

• W dniu 28 listopada SNP XI dzielnicy Budapesztu tradycyjnie organizuje BAL Andrzejkowy.

• W dniu 29 listopada rozpoczyna się Adwent.

• W dniu 29 listopada Oddział POKO (Óhegy 11) o godz. 11.30 w Domu Polskim organizuje otwarcie wystawy „Obrazy Matki Bożej wypalane w emalii".

MI LESZ?

• November 1-én, mindenszentek napján 15 órai kezdettel tartanak szentmisét a Rákoskeresztúri köztemető lengyel parcellájában, amelyet hagyományosan a Lengyel Perszonális Plébánia plébánosa celebrál.

• November 1-én mécsesgyújtással egybekötött koszorúzási ünnepséget tart az egri polónia a Kisasszony temető lengyel parcellájában.

• November 6-án, az Óbudai Társaskörben (Bp. 1036 Kiskorona u. 7.) 19 órai kezdettel Lengyel Szalon lesz a III. kerületi LNÖ szervezésében, amelyen szeretettel várnak minden érdeklődőt a Helena M. M. címmel tartandó Helena Modrzejewska-Modjeska estre. A műsort Gergely László rendezi, fellépnek: Trojan Tünde és Szilasi Alex.

• November 7-én, az OLÖ székházában (Bp. X. ker. Állomás u. 10.) 10 órakor kezdődik a szervezet testületi ülése, melyet az OLÖ munkájáról számot adó idei közmeghallgatás követ.

• November 7-én – a korábbi évek gyakorlatának megfelelően – a lengyel függetlenség napja alkalmából lengyel napot tartanak Békéscsabán. A rendezvény keretében találkozni lehet Marek Wawrzyniec Rak magyarországi lengyel költővel, fellép a Chopin kórus illetve megnyílik a Lengyel tájképek Jan Gumowski litográfiájában című kiállítás.

• November 7-én 9.00-től 12.00 óráig nyílt napot tart a Magyarországi Lengyel Iskola (Bp. X. ker. Állomás u. 10.), melynek révén alkalom nyílik az iskola meglátogatására, működésének megismerésére, a gyerekek pedig lehetőséget kapnak a tanári karral és az iskola épületével való megismerkedésre. Az óvodásokat is várják a szüleikkel együtt, hogy részt vehessenek az iskolai foglalkozásokon és találkozhassanak az iskola igazgatójával és tanárnőivel.

• November 8-án a 10.30-kor kezdődő liturgia miseszándékát a hazáért fogják felajánlania budapesti Lengyel Templomban.

• November 8-án a Lengyel Házban 11.30-kor megnyílik az LKK Óhegy utcai részlege (Óhegy u. 11.) által Kasub és skandináv kápolnák címmel szervezett fotókiállítás.

• November 8-án a lengyel függetlenség napja alkalmából a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete által szervezett koncert lesz a Lengyel Házban.

• November 8-án 19 órakor kezdődik a Requiem a Katyńi Mártírok Emlékezetére című zenemű premierje a szegedi katedrálisban. Király László zeneszerző művét a Szegedi Nemzeti Szimfonikus Zenekar adja elő.

• November 8-án, a dunaújvárosi evangélikus templomban a helybéli LNÖ szervezésében Marcin Dominik Głuch zongoraművész ad koncertet, amelyen fellép a helyi zeneiskola növendékeinek egy csoportja is.

• November 11-én, Budapesten, az Apor Vilmos téren, Józef Piłsudski marsall emléktáblájánál 11 órai kezdettel koszorúzási emlékünnepséget tart a magyarországi Bem J. LKE a lengyel függetlenség napja alkalmából.

• November 11-én, 12.00 órakor, a lengyel függetlenség ünnepén (a Piłsudski emléktábla koszorúzását követően) Tużnik Natalia opera énekesnő lép fel a XII. ker. LNÖ székhelyén (Böszörményi út 23-25).

• November 13-án 17 órakor fatimai ájtatossággal egybekötött szentmise kezdődik a budapesti Lengyel Templomban.

• November 13-a és 15-e között a Magyarországi Lengyel Iskola az LK budapesti nagykövetségének anyagi támogatásával tudományos konferenciát szervez A gyermekek kétnyelvűsége a vegyes családokban címmel. A szülőket szeretettel várjuk november 15-én 10 órára az Iskola székházába (X. ker. Állomás u. 10.) a meghirdetett témával kapcsolatos előadásokra, amelyeket a Varsói Egyetem és a Jagelló Egyetem szakemberei fognak tartani.

• November 14-én tartják a Lengyel Kultúra és Gasztronómia Napját az egri LNÖ és az egri Polonia Klub szervezésében, melynek során fellép a Krakowiacy ének- és táncegyüttes.

• November 14-én a Budapest II. kerületi LNÖ szeretettel vár mindenkit lengyel függetlenség napi ünnepségére, melynek jelszava: „Készíts ajándékot Lengyelország születésnapjára!"

• November 14-15-én zajlik a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesületének ismeretterjesztő kirándulása Lengyel királyok nyomában Magyarországon címmel.

• November 15-re ünnepi koncertet szervez a Budapest Fővárosi Lengyel Önkormányzat a lengyel függetlenség napja alkalmából.

• November 15-én 15 órai kezdettel szentmise lesz az újpesti LNÖ székházában, melynek miseszándékát a polóniai családok elhunyt családtagjaiért ajánlják fel.

• November 15-én, Szentendrén, a dominikánus kápolnában (Mathiász u. 2.) 16 órakor lengyel nyelvű szentmise lesz – amint erről a helybéli LNÖ tájékoztatott minket.

• November 21-én tartják a Lengyel Nyitott Egyetem következő találkozóját. Prof. P. Balcerowicz előadását lehet meghallgatni Buddhizmus. Kelet kultúrája és Európa címmel a Budapest II. kerületi LNÖ és a Polonia Nova Egyesület szervezésében.

• November 22-én, Krisztus Király vasárnapján, a határon túli lengyelek szolgálatában álló Krisztus Társaság Rendje és a Krisztus Király Misszió Nővérek címzetes ünnepén 10.30-kor kezdődik szentmise a budapesti Lengyel Templomban.

• November 28-án a Budapest IV. kerületi LNÖ – a szlovák és a német nemzetiségekkel közösen – szeretettel vár minden kedves érdeklődőt az immár negyedik alkalommal megrendezendő adventi kórustalálkozóra, amely 15 órakor kezdődik az Ady Endre Művelődési Központban (Tavasz u. 4.). A lengyel nemzetiséget a krakkói Vakok Zeneiskolájának kórusa és a polóniai Szent Kinga kórus fogja képviselni.

• November 28-án a Magyarországi Lengyel Iskola székházában (Bp. X. ker. Állomás u. 10.) 16 órai kezdettel András-napi rendezvényt tartanak.

• November 28-án tartja hagyományos András-napi bálját a XI. kerületi LNÖ.

• November 29-én kezdődik az adventi időszak.

• November 29-én a Lengyel Házban 11.30-kor kezdődik a Szűzanya zománcképek című kiállítás megnyitója az LKK Óhegy utcai részlegének (Óhegy u. 11.) szervezésében.

Uwaga:

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zmiany dokonywane w w/w programach.

(b.)

Święto Ziemniaka

Po raz pierwszy w naszej szkole obchodziliśmy Święto Ziemniaka. Zaplanowane było ognisko i pieczenie ziemniaka, niestety nasze najszczersze chęci zmył rzęsisty deszcz. Nic to - ziemniaki były, i to na dodatek gotowane w mundurkach.

W ogóle przygotowań było co niemiara – prezentacja, konkurs, mała inscenizacja i oczywiście, co najlepsze - każdy uczestnik przyniósł coś pysznego ziemniaczanego i na dodatek własnej roboty. Stół uginał się pod kartoflanymi daniami. Były więc placki ziemniaczane, kluski śląskie, placuszki w kształcie kwiatuszka, najrozmaitsze sałatki, zapiekanki itp. Niektórzy robili to z pyrów, gruli, kartofli - co najważniejsze wszystko - bardzo smaczne.

Zacznijmy jednak od początku. Rozpisaliśmy konkurs na ziemniaczane cudaczki. A i owszem pojawiły się kartoflane jeżyki, krety, hipopotamy i tym podobne kartoflane dziwaczności, które zostały honorowo umieszczone na stole. Można je było podziwiać przez cały tydzień. Następnie miała miejsce prezentacja, wszystko na temat ziemniaka. Trzeba było się bacznie przysłuchiwać, gdyż następował konkurs wiedzy o ziemniaku. Poprawne odpowiedzi nagradzane były ziemniaczanymi przysmakami. Uczniowie wypadli doskonale i dostali w ramach święta okolicznościowe ziemniaczane pieczątki na każdą rączkę po jednej.

Po ogłoszeniu wyników i nagrodzeniu najciekawszych ziemniaczanych figurek przystąpiliśmy do degustacji suto zastawionego ziemniaczanymi potrawami stołu. Przyjemnościom kulinarnym towarzyszyła wymiana przepisów i, co najważniejsze, bliższe nawiązywanie kontaktów między rodzicami i uczniami.

To była bardzo udana „bulwiasta" impreza, podczas której uczniowie bardzo wiele się nauczyli, a wszyscy spędzili razem niezmiernie przyjemne chwile. W przyszłym roku powtórzymy!

Alina Papiewska Csapó

Spotkanie historyczne

6 października br. dyrektor Anna Lang i absolwentka Szkoły Polskiej na Węgrzech Laura Benczés uczestniczyły w wieczorze poświęconym polskim pamiątkom na Węgrzech. Spotkanie prowadził Miklós Hermany - członek Stowarzyszenia Węgierskich Miejsc Pamięci na Świecie. Tematem przewodnim był udział polskich przywódców w węgierskiej Wiośnie Ludów w roku 1848. Spotkanie rozpoczął krótki film. Następnie z przemówieniem wystąpił pan Jarosław Bajaczyk - zastępca dyrektora Polskiego Instytutu w Budapeszcie. Historyk dr Gyula Kedves w bardzo ciekawy sposób przybliżył postać Henryka Dembińskiego i jego rolę w walkach o wolność Węgier. Na zakończenie programu Laura Benczés przeczytała fragmenty listów H. Dembińskiego, czym wzbudziła aplauz zaproszonych gości.

red.

Polska Szkoła na Dniu Sportu

Dzień Sportu organizowany przez Ogólnokrajowy Samorząd Polski i Stowarzyszenie im. J.Bema w dniu 3 października br. był dla uczniów i absolwentów naszej szkoły nie tylko okazją do wzięcia udziału w konkurencjach sportowych, ale także w bardzo ciekawych warsztatach pod hasłem „Od sportowca do lidera". Miały one na celu uzmysłowienie młodzieży, że kreatywność i zaangażowanie mogą odegrać istotną rolę w ich życiu i wpłynąć na chęci podejmowania wyzwań w pracy na rzecz wspólnoty polonijnej. Uczniowie, uczestnicząc w twórczych zadaniach, mogli wydobyć ukryte w sobie talenty, zdobyć się na śmiałe podejmowanie decyzji i poczuć „na własnej skórze" dobroczynny efekt własnej odwagi. Warsztaty pokazały, że umiejętna komunikacja, podział zadań i praca grupowa dawać mogą dużo większe rezultaty niż indywidualne zmagania. Warsztaty prowadziły doświadczone trenerki z Wrocławia, które w profesjonalny sposób wydobywały pokłady możliwości drzemiące w naszej młodzieży.

Anna Lang

ŻYCZENIA DLA NAUCZYCIELI

Z okazji Dnia Edukacji Narodowej w imieniu Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego składam wszystkim nauczycielom polonijnym życzenia wielu sukcesów, zadowolenia i radości w pracy z nasza młodzieżą. Pragnę podkreślić, iż dla OSP działalność Szkoły Polskiej, uczącej młode pokolenie piękna języka polskiego i umiłowania drugiej ojczyzny, jest zadaniem priorytetowym, gdyż to od Was oraz Rodziców zależy przyszłość polskiej narodowości na Węgrzech.

Ewa Rónay

Az élet peremén

Filmbemutató és konferencia a Stefánia Palotában

Szeptember 18-án, délelőtt 10 órakor a Honvédelmi Minisztérium és az Antall József Tudásközpont közös szervezésében, a lengyel-magyar barátság jegyében bemutatásra került Az élet peremén című dokumentumfilm a budapesti Stefánia Palotában. Nem véletlen a dátumválasztás, hiszen 76 évvel ezelőtt, 1939. szeptember 18-án történt meg a sorsdöntő határnyitás, amikor Magyarország megnyitotta kapuit a második világháború elől menekülő lengyelek ezrei előtt. A rendezvényen részt vett számos meghívott vendég, köztük dr. Csúcs Lászlóné Halina, a lengyelek parlamenti szószólója, valamint ifj. Antall Józsefné Fülepp Klára.

Az idősebb Antall Józsefről és Henryk Sławikról szóló film vetítését egy konferenciával kötötték egybe, amelyet Kun Szabó István vezérőrnagy, a Honvédelmi Minisztérium társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára nyitott meg. Kiemelte: pozitív üzenete ellenére méltatlanul kevéssé ismert az a segítség, amelyet Magyarország és népe nyújtott a második világháború idején ide menekült katonáknak és civileknek. Olyan példája volt ez a lengyel-magyar barátságnak, amelyet fontos megismertetni a nagyközönséggel és a felnövekvő nemzedékkel. A történelmi hagyományok nyomán a legmélyebb rokonszenv övezte az érkezőket, támogatásukban az egész társadalom és a politikai elit is egyetértett – tette hozzá.

A konferencián beszédet mondott Grzegorz Łubczyk, volt budapesti lengyel nagykövet, a film rendezője, aki felidézte Henryk Sławik életútját, embermentő tevékenységét, nem mellékesen könyvet is írt Sławikról és Antallról A lengyel Wallenberg címmel, amely 2003-ban jelent meg. Megemlítette, hogy Lengyelországban három gimnáziumot is elneveztek Sławikról – köztük az egykori Szerokában, a mai Jastrzebie Zdrójban, Henryk Sławik szülőhelyén. Sokáig nem beszéltek arról, hogy Henryk Sławik zsidók ezreit is megmentette a biztos haláltól – mondta Grzegorz Łubczyk. Megemlítette a váci katolikus lengyel árvaházat is, amelynek minden lakója túlélte a második világháborút. Henryk Sławikról és Antall Józsefről szólva elmondta: a két férfi teljesen más világból érkezett, mégis a sokéves együttműködés mellett mély barátság is összefűzte őket. Hangsúlyozta, hogy annak idején 250-nél is több magyar településen fogadtak be lengyel menekülteket, a lakosság is támogatta őket szükség esetén. Le a kalappal az előtt, ahogy akkor viselkedett a magyar társadalom – tette hozzá.

Majd Kovács István történész, polonista előadása következett a lengyel haderőről a nyugati fronton a második világháborúban. Kapronczay Károly, a Semmelweis Orvostörténeti Könyvtár és Levéltár címzetes főigazgatója beszélt a lengyel menekültekről, akik 1939 őszén érkeztek Magyarországra, hogy menedéket találjanak. Beszélt arról az elképesztő és áldozatos szervezőmunkáról, melynek segítségével folyamatosan el lehetett látni a hazánkba érkező lengyeleket. Végül Mitrovits Miklós, történész, polonista, az MTA Történelemtudományi Intézetének munkatársa tartott előadást a lengyel menekültekről, kiemelve a történelem fontosságát az iskolai oktatásban.

Ezek után következett Az élet peremén című film vetítése. Idősebb Antall Józsefet Olgierd Łukaszewicz, Henryk Sławikot pedig Krzysztof Głobisz alakítja rendkívül élethűen. A dokumentumfilm a két főszereplő első találkozásával indul, amikor idősebb Antall József meglátogatja a második világháború elől már Magyarországra menekült lengyel katonákat, hogy felmérje igényeiket. Antall találkozik Sławikkal, s baráti kézfogásukkal megkezdődik közös tevékenységük, kiváló együttműködésük, példaértékű szövetségük és harcuk. Barátságuk a sírig tart – hiszen, mint kiderült, az 1944-ben a nácik fogságába került Henryk Sławik magára vállalt minden felelősséget, barátját nem árulta el. Kislányát, Krystynát a film egyik megható jelenetében Antall József gondjaira bízza.

A filmben megszólalnak Henryk Sławik és Antall József életének főbb szereplőit: Jeszenszky Géza, az Antall-kormány volt külügyminisztere, felesége, Héjj Edit, ifj. Antall József felesége, Fülepp Klára, Zbigniew Kuternak, Henryk Sławik unokája és Grzegorz Łubczyk, a film rendezője. Valamint számos egykori lengyel menekült, akik saját szavaikkal mesélték el a történteket.

Henryk Sławik és id. Antall József az 1939-ben hazánkba menekült lengyelek nagy segítői voltak. Megszervezték a civilek és katonák ellátását és élelmezését. Hamis okmányokkal látták el őket, ezzel számos zsidó származású ember életét is megmentették. Henryk Sławikot és idősebb Antall Józsefet az izraeli Yad Vashem Intézet a Világ Igaza elismerésben részesítette a zsidó emberek megmentéséért. Becslések szerint 30 ezer lengyel menekült, köztük 5 ezer lengyelországi zsidó köszönheti nekik az életét.

Ijjas Anna

Polonia w Zakopanem

W tym roku tradycyjna wycieczka veszprémskiej Polonii odbyła się do sprawdzonego już i ogólnie lubianego celu podróży zarówno polskich, jak i węgierskich turystów, stolicy górskich sportów: Zakopanego.

Mimo iż już prawie każdy z nas był choć raz w tym uroczym mieście, w tym roku postanowiliśmy w czterech dniach skondensować obejrzenie wszystkich największych atrakcji, które ma ono do zaoferowania. Był więc spacer po najstarszej ulicy miasta - ulicy Kościeliskiej, na której zwiedziliśmy pierwszy kościółek działający w mieście (pod wezwaniem Matki Boskiej Częstochowskiej i św. Klemensa) oraz znajdujący się przy nim cmentarz ludzi zasłużonych dla tego regionu, noszący nazwę Na Pęksowym Brzysku. Bardzo podobały nam się wybudowane w różnych stylach grobowce, z których każdy nosił znamię działalności osoby w nim pochowanej. Dla mnie był to najbardziej interesujący cmentarz, jaki widziałam do tej pory w Polsce.

Podążając śladami Stanisława Witkiewicza, emblematycznej postaci Zakopanego, obejrzeliśmy zaprojektowaną przez niego willę o nazwie Koliba, obecnie siedzibę Muzeum Stylu Zakopiańskiego oraz kaplicę w Jaszczurówce z głównym ołtarzem przypominającym góralską chatę i witrażami wykonanymi przez samego mistrza.

W ramach fakultatywnego programu kilka osób dotarło do Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej na Krzeptówkach, oraz do Muzeum Tatrzańskiego, położonego nieopodal Krupówek.

Dla spragnionych wysokogórskich wrażeń była wycieczka kolejką linową na Kasprowy Wierch, wjazd na Gubałówkę i wyciągiem krzesełkowym na skocznię narciarską. Mieliśmy szczęście, że pogoda nam dopisała i mogliśmy zrobić wiele udanych zdjęć z widokami naszych pięknych Tatr w tle.

Nie zabrakło też w programie atrakcji dla amatorów ciepłych kąpieli. Kompleks basenów w Bukowinie zachwycił nas wszystkich, dając nie tylko możliwość relaksu w wyjątkowej scenerii, ale i aktywnego wypoczynku. Wieczory ubarwiały nam spacery po Krupówkach, kosztowanie zakopiańskich specjałów, i nocne polsko-węgierskie rozmowy przy kieliszku Soplicy.

Dziękując przewodniczącej naszego samorządu, Hani Kövesdi, za świetną organizację wycieczki i pokazanie nam uroków Zakopanego i okolicy, już czekamy na kolejną możliwość bycia razem i wspólnego przeżycia podobnie wspaniałych dni.

Renata Winerowicz-Papp

„Witkacy walczy swoją sztuką o człowieka i metafizykę" – rozmowa z Tomaszem Zadróżnym, dyrektorem i założycielem Teatru Baza

26 września na scenie budapeszteńskiego Teatru Maladype wystąpił gościnnie warszawski Teatr Baza ze sztuką Stanisława Ignacego Witkiewicza (Witkacego) pt. „Matka". Polscy aktorzy wzięli także udział we wspólnych polsko-węgierskich warsztatach. Przy tej okazji zapytaliśmy reżysera sztuki „Matka", a jednocześnie dyrektora i założyciela Teatru Baza, o uniwersalność twórczości Witkacego i jej odbiór na Węgrzech.

Jest pan założycielem Teatru Baza. Teatr ten pełni jednocześnie rolę nowoczesnego centrum kultury. Czy mógłby Pan przybliżyć ideę działania Teatru i jego miejsce na warszawskiej i ogólnopolskiej mapie instytucji zajmujących się kulturą?

Pięć lat temu znaleźliśmy lokal na swój niezależny teatr. Lokal ten mieści się na Dolnym Mokotowie, w dość zaniedbanym kulturalnie rejonie. Nie ma tu innych domów kultury, teatrów. Na ulicach w nocy jest dość niebezpiecznie. Nasza działalność próbuje zmienić zastałą sytuację. Dlatego w ciągu dnia otwieramy nasze drzwi dla okolicznych mieszkańców. Można do nas wpaść napić się kawy, pograć w gry, porozmawiać, wziąć udział w zajęciach jogi, gimnastyce dla seniorów. Wieczorem nasz Teatr przemienia się w szkołę – Studio Teatralne. A w weekendy jest czas na nasz repertuar. Jesteśmy młodym teatrem. Działamy piąty rok. Cały ten czas remontowaliśmy nasze pomieszczenia. Teraz już więcej sił możemy poświęcić na tworzenie spektakli. Przygotowujemy także pokazy poza swoim teatrem, wyjeżdżamy na festiwale.

Przyjechali Państwo do Budapesztu ze sztuką „Matka" Witkacego. Co skłoniło Pana do wyboru właśnie tej sztuki?

„Matka" jest najbardziej „normalną" sztuką Witkacego. Postaci są psychologiczne prawdopodobne. W pierwszych dwóch aktach zachowana jest jedność miejsca i czasu. Dopiero w trzecim akcie następuje rozpad tej naszej rzeczywistości. Ten materiał, co było dla mnie ważne, daje aktorom duże pole do pracy. Wyzwaniem było znaleźć równowagę między groteską a psychologią, śmiechem a powagą.

Sztuka „Matka" obrazuje deformację stosunków międzyludzkich, pokazuje, z jak delikatnej materii są one utkane. Czy może to właśnie jest kluczem interpretacyjnym, otwierającym przed współczesnym widzem drzwi do zrozumienia tej sztuki? Czy może w czym innym widzi Pan uniwersalność dzieła Witkacego?

Dla nas kluczowe były trzy wątki. Pierwszy to relacje matki i syna. Drugi: droga artystyczno-naukowa i upadek syna Leona. I trzeci – upadek społeczeństwa, mechanizacja, zbaranienie – jak mówił Witkacy.

Na Węgrzech szczególnie ceniona jest twórczość Sławomira Mrożka i Witolda Gombrowicza. Kilka dni temu ukazała się monografia poświęcona właśnie Gombrowiczowi, którą napisał Lajos Pálfalvi. Węgrów fascynuje absurd i ironia, niekonwencjonalność i odwaga w twórczości tych pisarzy. Co może im zaoferować dziś Witkacy?

Witkacy swoimi wizjami, przeczuciami, wyprzedził swoje czasy. I dziś jakby rzeczywistość zrównała się z jego twórczością. Dzięki czemu jego teksty są dla nas, i jak mniemam dla naszych przyjaciół z Węgier, bardzo aktualne, uniwersalne. Nie znam drugiego takie pisarza, który tak mocno walczyłby swoją sztuką o człowieka, o człowieka i metafizykę...

Czy i kiedy planują Państwo przyjechać następnym razem do Budapesztu? Z jakim repertuarem?

Z Teatrem Maladype współpracujemy od pół roku. I już bardzo silnie zawiązała się nasza współpraca. Oprócz spektakli, robimy także wspólne warsztaty. Wiele uczymy się od siebie. Chcielibyśmy, aby ta przyjaźń trwała jak najdłużej. Czas pokaże jak to się dalej rozwinie.

Dziękujemy za rozmowę i życzymy dalszych sukcesów w Polsce i na Węgrzech.

„Witkacy az emberért és a metafizikáért küzd a művészetével" – beszélgetés Tomasz Zadróżny-val, a Teatr Baza alapítójával és igazgatójával

Szeptember 26-án a budapesti Maladype Színházban vendégfellépésen szerepelt a varsói Teatr Baza. Stanisław Ignacy Witkiewicz (Witkacy) Matka (Anya) című művét vitték színre. A lengyel színészek közös lengyel-magyar műhelymunkában is részt vettek. Ennek alkalmából kérdeztük a Matka rendezőjét – egyúttal a Teatr Baza alapítóját és igazgatóját –, arról, hogy mi a véleménye Witkacy munkásságának egyetemes jellegével, illetve magyarországi fogadtatásával kapcsolatban.

Ön a Teatr Baza alapítója. Intézményük egyúttal egy korszerű kulturális központ szerepét is betölti. Meg tudná világítani számunkra a Színház működtetésének elvét, illetve el tudná helyezni a hasonló profilú intézmények között Varsó, illetve Lengyelország kulturális térképén?

Öt évvel ezelőtt találtunk egy alkalmas helyet a saját független színházunk céljára. Ez a hely Alsó-Mokotówban található egy kulturális szempontból meglehetősen elhanyagolt környéken. Nincs a közelben semmilyen más kultúrház vagy színház. Az utcák éjszaka nem túl biztonságosak.Tevékenységünkkel változtatni próbálunk az általunk talált helyzeten. Ennek okán nappal kitárjuk ajtóinkat a környékbeli lakosok számára. Be lehet hozzánk ugrani egy kávéra, lehet társasjátékozni, beszélgetni, jógafoglalkozásra vagy idősek tornaklubjára járni. Este a színházunk átváltozik iskolává – színházstúdiummá. Hétvégenként jut idő a repertoárunk bemutatására. Fiatal színház vagyunk. Ötödik éve működünk. Egész idő alatt a helyiségeink felújításával foglalkoztunk. Most már több erőforrásunk jut előadások készítésére. Saját színházunkon kívüli előadásokra is készülünk, fesztiválokon szoktunk részt venni.

Witkacy Matka című darabjával érkeztek Budapestre. Mi késztette Önt éppen e darab kiválasztására?

A Matka Witkacy „legnormálisabb" műve. A szereplői pszichológiailag hitelesek. Az első két jelenetben még megvan a tér és idő egysége. Csak a harmadik felvonásban következik be az általunk ismert valóság szétesése. A darab – ez fontos szempont volt számomra – tágas mozgásteret biztosít a színészeknek munkájuk során. Kihívást jelentett egyensúlyt találni a groteszk és a pszichológiai hitelesség között, a nevetés és a komolyság között.

A Matka az emberi viszonyok torzulását mutatja be, rávilágít, hogy azokat milyen finom anyagból szőtték. Talán éppen ez adhatja meg az értelmezéséhez a kulcsot, ami kinyitja az ajtót a kortárs néző számára a darab megértéséhez? Vagy esetleg valami másban látja megnyilvánulni Witkacy művének egyetemességét?

Számunkra három szál bizonyult kulcsfontosságúnak. Az első: anya és fia viszonya. A második: a művészet és a tudomány útja és Leon fiának a bukása. A harmadik pedig: a társadalom bukása, elgépiesedése, elbirkásodása – ahogy Witkacy fogalmazott.

Magyarországon különösen nagyra értékelik Sławomir Mrożek és Witold Gombrowicz munkásságát. Pár nappal ezelőtt jelent meg Pálfalvi Lajos Gombrowicz-monográfiája. A magyarokat lenyűgözi az említett írók életművében rejlő abszurditás és irónia, a bennük található eredetiség és bátorság. Mi többet adhat nekik manapság Witkacy?

Witkacy megelőzte a korát látomásai, megérzései révén. És napjainkra a valóság mintha közös nevezőre jutott volna a munkásságával. Ennek köszönhetően a szövegei számunkra – és gondolom, magyar barátainknak is – nagyon időszerűek, egyetemes érvényűek. Nem ismerek még egy írót, aki oly erősen harcolt volna művészetével az emberért. Az emberért és a metafizikáért…

Tervezik-e – és ha igen, mikor –, hogy újra Budapestre jönnek? Milyen repertoárral készülnek?

A Maladype Színházzal fél éve alakítottunk ki együttműködést, amely máris igen erős szálakkal köt minket egymáshoz. A közös előadásokon túlmenően közös műhelymunkákban is részt veszünk. Sokat tanulunk egymástól. Szeretnénk, ha ez a barátság minél hosszabb ideig tartana. Idővel majd kiderül, hová fejlődik mindez.

Köszönjük a beszélgetést, és további sikereket kívánunk Önöknek Lengyelországban és Magyarországon.

szerk. Fot. Tábori Ádám

RISOTTO JESIENNE

Składniki:

Ryż do risotto (400g), 2-3 łyżki oleju, masło klarowane, seler naciowy (1 wiązka), cukinia (1 średniej wielkości), dynia (ok 30 dag), 3 ząbki czosnku, 1 średnia cebula, 5-6 suszonych pomidorów (mogą być w oleju), 10 dag boczku, pół butelki białego półwytrawnego wina, 1 -1,5 l bulionu warzywnego, przyprawy (sól, pieprz cytrynowy, rozmaryn).

1. Dynię kroimy w drobną kostkę (ok 0,5 cm) i zalewamy białym winem i odstawiamy na noc do lodówki.

2. Cukinię obieramy pozostawiając paski skórki (będzie ładnie wyglądać w risotto), usuwamy środek, kroimy na drobną kostkę i smażymy na maśle klarowanym kilka minut, tak by po smażeniu była jeszcze twardawa. Przekładamy cukinię z patelni do innego pojemnika.

3. Na tej samej patelni smażymy na maśle klarowanym seler naciowy pokrojony w 3-4 milimetrowe plasterki, uważając by nie był nadmiernie miękki. Przekładamy seler do pojemnika z cukinią.

4. W żaroodpornym naczyniu rozpuszczamy łyżkę masła klarowanego z dodatkiem oleju. Dodajemy ryż. Gdy będzie zeszklony zalewamy 1/3 bulionu.

5. Odsączamy na sitku dynię. Wino, w którym marynowała się dynia, dodajemy do ryżu. Dynię smażymy na maśle klarowanym (zazwyczaj dłużej niż cukinię i seler), tak by nie była zbyt miękka.

6. Na małej patelni smażymy boczek z cebulką.

7. Do ryżu dodajemy kolejne części bulionu, pokrojony w kostkę czosnek i posiekane suszone pomidory i przyprawy.

8. Około 3-4 minuty przed planowanym końcem przygotowania ryżu dodajemy usmażone wcześniej: cukinię, dynię, seler i cebulkę z boczkiem.

9. Całość zestawiamy z ognia i pozwalamy „dojrzeć" jeszcze 3-4 minuty.

10. W tym czasie kroimy natkę pietruszki, którą ozdabiamy danie.

Cały sekret dania tkwi w tym, aby cukinia, seler i dynia nie były rozgotowane, ale jednocześnie nie były twarde. Trzeba również uważać, by ryż nie był zbyt miękki. Sukcesów w przyrządzaniu Risotto Jesiennego życzy Wujek Jarek!

Wujek Jarek gotuje

ŐSZI RIZOTTÓ

Összetevők:

Rizottóhoz való rizs (400 g), 1-2 kanál olaj, tisztított vaj, szárzeller (1 tő), cukkini (1 közepes méretű), sütőtök (kb. 30 dkg), 3 gerezd fokhagyma, 1 közepes hagyma, 5-6 szárított paradicsom (lehetnek olajban is), 10 dkg szalonna, fél üveg félédes fehérbor, 1-1,5 l zöldséglé, fűszerek (só, citrombors, rozmaring).

1. A sütőtököt apró kockákra vágjuk (kb. 0,5 cm), felöntjük a fehér borral, és félretesszük egy éjszakára a hűtőbe.

2. A cukkinit megpucoljuk, meghagyjuk a csíkokra hámozott héjat (szépen fog mutatni a rizottóban), eltávolítjuk a közepét, apró kockákra vágjuk, és pár percig sütjük tisztított vajon, úgy hogy még utána is némileg kemény maradjon. A cukkinit a serpenyőből egy tálba tesszük át.

3. Ugyanebben a serpenyőben a tisztított vajon megfuttatjuk a 3-4 mm vastag szeletekre vágott szárzellert, figyelve rá, hogy ne puhuljon meg túlzottan. Áttesszük a zellert a cukkinis tálkába.

4. Tűzálló edényben megolvasztunk egy kanál tisztított vajat egy kevés olajat is hozzáadva. Hozzáadjuk a rizst. Amikor üvegessé válik, felöntjük a zöldséglé 1/3-ával.

5. A sütőtököt szűrőn lecsöpögtetjük. A bort, amelyben pácoltuk, hozzáadjuk a rizshez. A sütőtököt tisztított vajon pirítjuk (általában hosszabban, mint a zellert és a cukkinit), úgy, hogy ne váljon túl puhává.

6. Egy kicsi serpenyőben megpirítjuk a szalonnát és a hagymát.

7. A rizshez hozzáadjuk a zöldséglé további részét, a kockákra vágott fokhagymát, az összevagdalt szárított paradicsomot és a fűszereket.

8. Kb. 3-4 perccel a rizs főzésének tervezett befejezése előtt hozzáadjuk a korábban megpirított cukkinit, sütőtököt, zellert és a hagymás szalonnát.

9. Az egészet levesszük a tűzről, és még 3-4 percen át hagyjuk „összeérni".

10. Apróra vágott petrezselyemmel díszíthetjük az elkészült fogást.

Ennek az ételnek az a titka, hogy a cukkini, a zeller és a sütőtök ne főjön szét, ugyanakkor ne is maradjon túl kemény. Arra is vigyázni kell, hogy a rizs se puhuljon meg túlzottan.

Sok sikert az őszi rizottó készítéséhez!

Kierunek: Polska!

Wiosną i latem świat zaskakuje nas kolorami, ale jesień z pewnością bije na głowę wszystkie pory roku swoją intensywnością kolorystyczną i szerokością palety barw. Te półcienie, sinawe chmury, dychawiczne szarości, mgliste, szkliste poranki, a jednocześnie bordowy kolor wykopanego znienacka buraka, krystalicznie krwista czerwień owoców dzikiej róży, kwitnącej przecież na początku lata podejrzanie skromnie i znikomo, czekoladowe kasztany, a potem seledynowa trawa pokryta pierwszym szronem. Wszyscy starają się jakoś te kolory jesieni jak najdłużej zachować, pomni na jednostajną biel lub szarość nadchodzącej zimy. Suszą, wekują, zamykają w słoikach pomarańczowość dyni i dyniowość pomarańczy, jabłkowo-cynamonową zapowiedź przyszłej szarlotki, ćwikłę, która będzie jak znalazł na wielkanocnym stole, jednocześnie intensyfikując smak, kolor i zapach gotowaniem, duszeniem, kandyzowaniem… Pieczołowicie piszemy kronikę tej jesieni, nalepiając daty na poszczególne słoiki. Tylko jakoś nie ma chętnych na te sinawe chmury i mgliste poranki, z nich nie chcemy zachować w słoikach na zimę dla potomnych nawet łyżeczki.

Liście dojrzewają na drzewach, jak ich sąsiedzi jabłka i gruszki, ale ich liściaste jestestwo interesuje co najwyżej tylko przedszkolaków. Kasztanowce też są okupowane przez odważną gawiedź przedszkolną, niezwracającą uwagi na niebezpieczeństwo urazu głowy, gotową zrobić z kasztanów przy pomocy zapałek ludki, krasnoludki i ufoludki, a nawet (co zdolniejsi) konika. Tylko brąz czekolady przewyższa swoim pięknem cudowny, błyszczący kasztanowy, kakaowy brąz świeżych kasztanów.

Wśród jesieni europejskich, jeśli chodzi o kolory, faktury i zapachy, z pewnością prym wiedzie tzw. złota polska jesień. Nasze lawendy i nasze wrzosy są niepowtarzalne. Co tam jakieś przesłodzone pola lawendowe w Prowansji czy ponure wrzosowiska angielskie! Nasz wrzos dostanie głos, polskie lawendy pachną w te pędy, a babie lata to sygnał dla świata. Nie zastanawiajmy się więc dłużej – obowiązkowy kierunek jesienny: Polska!

Agnieszka Janiec-Nyitrai

Irány Lengyelország!

Tavasszal és nyáron a világ a színek forgatagával hívja fel magára a figyelmet, de az ősz még ezt is felülmúlja színátmeneteinek gazdagságával és színeinek elsöprő áradatával. Azok a pasztelles árnyalatok, a kékeslilás felhők, a fojtogató szürkeségek, a fényt ködösen, üvegesen elnyelő reggelek! Ezek mellett pedig a frissen kiásott cékla bordó színe, a nyár elején virágzó, akkor még gyanúsan szerény és jelentéktelen csipkerózsa kristályosan csillogó véres pírja, a gesztenyék csokoládészíne, végül pedig a fű első dérrel takaródzó halványzöldje! Felidézve magunkban a közelgő tél egyöntetű fehérségét, avagy szürkeségét, eme őszi színeket különböző fortélyokkal igyekszünk minél hosszabb időre megőrizni, átmenteni. Szárítjuk, tartósítjuk, befőttesüvegekbe zárjuk a dinnyék narancsos és a narancsok dinnyeszerű mivoltát, az eljövendő piték almás-fahéjas ígéretét, a céklát (amely hogy, hogy nem a húsvéti asztalon fogja találni magát), egyúttal pedig főzéssel, párolással, kandírozással fel is erősítjük az ízeket, színeket és illatokat... Gondosan körmöljük az idei ősz krónikáját, dátumokat ragasztgatva az egyes üvegekre. Csak azok a kékeslilás felhők és azok a ködös reggelek... valahogy senkinek sem akaródzik télire üvegekben eltenni belőlük még csak egy kanálkára valót sem az utódoknak.

A levelek megérnek a fákon csakúgy, mint szomszédságukban az almák és a körték, de levélségük legfeljebb a kisgyerekeket érdekli. A gesztenyéseket tekintélyes óvodás különítmények szállják meg, semmibe véve a lehetséges fejsérülések kockázatát. A kicsinyek a termésekből gyufaszálak segítségével manókat és törpéket – az ügyesebbek még lovacskákat is – készítenek. Csak a csokoládé selymes barnasága múlja felül szépségével a friss gesztenyék csodás, fénylő kakaószín ragyogását.

Az európai őszök közül – ami a színeket, formákat és illatokat illeti – minden bizonnyal a lengyel „arany ősz” érdemli ki az elsőséget. A levenduláink és a hangáink utánozhatatlanok. Mit érnek holmi szirupos levendulamezők Provance-ban vagy a zord hangások Angliában? Hol lengyel hanga, ott jókedv hangja, hol levenduláink illata nékünk mámorosan illanna, s ha eljön a vénasszonyok nyara, az az évkör legjava. Ne töprengjünk tehát tovább! Ősszel kötelező: irány Lengyelország!

Agnieszka Janiec-Nyitrai

MIESIĘCZNIK WĘGIERSKIEJ POLONII
A MAGYARORSZÁGI LENGYELEK HAVILAPJA

Pismo Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego z kwartalnym dodatkiem GŁOS POLONII

Az Országos Lengyel Önkormányzat lapja a GŁOS POLONII negyedévi mellékletével

polonia węgierska

Odpowiedzialny wydawca
Felelős kiadó
az Országos Lengyel Önkormányzat Hivatala

Redaktor naczelny
Főszerkesztő
dr Agnieszka Janiec-Nyitrai

Polski redaktor językowy
Lengyel nyelvi szerkesztő
dr Dorota Várnai

Węgierski redaktor językowy
Magyar nyelvi szerkesztő
Márta Alexandra Karaba

Redaktor graficzny
Grafikai szerkesztő
V4 Consulting Kft.

Tłumaczenie
Fordítás
Sutarski Szabolcs

Redakcja
Szerkesztőség

1102 Budapest, Állomás u. 10.
Telefon: +36 1 2613479
e-mail: polweg@polonia.hu

Drukarnia Nyomda SZINKRON DIGITAL

Edycja online Online kiadás
http://polonia.hu/dokumentumok/poloniawegierska/pw238.pdf

Na okładce wykorzystano fragmenty obrazu J. W. Baura "Polacy i Węgrzy"

Projekt realizowany w każdym miesiącu ze środków budżetu centralnego Węgier. Az újság kiadása Magyarország központi költségvetésének havi támogatásával készül.

Przedsięwzięcie jest współfinansowane przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" ze środków otrzymanych od MSZ RP w ramach konkursu „Współpraca z Polonią i Polakami za Granicą w 2015 r."

STOWARZYSZENIE „WSPÓLNOTA POLSKA"

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech Országos Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Stoleczny Samorzad Polski na Wegrzech Fővárosi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1054 Budapeszt, Akademia u 1-3
tel.: +36 1 3321979 flko@t-online.hu

Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy Lengyel Közművelődési Központ
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech Magyarországi „Bem József" Lengyel Kulturális Egyesület
1051 Budapest, Nádor u. 34. II. p.
tel.: +36 1 3110216 www.bem.hu bem@bem.hu

Stow. Polskich Katolików na Węgrzech pw. św. Wojciecha
Dom Polski
Magyarországi Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesülete
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 2626908 adalbert@enternet.hu

Szkoła Polska na Węgrzech Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2612748 szkolpol@polonia.hu

Szkolny Punkt Konsultacyjny – Szkoła Polska przy Ambasadzie RP A Lengyel Nagykövetség mellett működő Lengyel Iskola
1025 Budapest, Törökvész út 15.
tel.: +36 1 3268306
tel.: +36 70 7013847 polish_school@gazeta.pl

Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Levéltára
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2608023 muzeum@polonia.hu

Polska Parafia Personalna na Węgrzech Lengyel Perszonális Plébánia
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 4318413 www.parafiabudapeszt.republika.pl plebaniapl@onet.eu

Ambasada Polska w Budapeszcie Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: +36 1 4138200 www.budapeszt.msz.gov.pl budapeszt.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Kereskedelemfejlesztési és Beruházás Ösztönzési Osztály
tel.: 1 251 46 77 www.budapest.trade.gov.pl budapest@trade.gov.

Referat Konsularny Ambasady RP A Lengyel Köztársaság Nagykövetsége Konzuli osztálya
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: + 36 1 413 8208 budapeszt.amb.wk@msz.gov.pl

Instytut Polski w Budapeszcie Lengyel Intézet
1065 Budapest, Nagymező u. 15.
tel.: +36 1 3115856 www.polinst.hu info@polinst.hu biblioteka@polinst.hu

Ogólnokrajowa Biblioteka Języków Obcych Országos Idegennyelvű Könyvtár
1056 Budapest, Molnár u. 11.
tel.: +36 1 3183688 www.opac.oik.hu kolcsonzo@oik.hu

Redakcja kwartalnika „Głos Polonii" „Głos Polonii" szerkesztősége
1051 Budapest, Nádor utca 34. glospolonii@bem.hu

Program radiowy w języku polskim: „Magazyn Polski" - emisja w soboty, godz. 13.30
MR4 (fale średnie 873 kHz) i ze strony: http://www.mediaklikk.hu/musor/lengyel-nemzetisegi-musor/
Redakcja Polska „Magyar Rádió" zRt. 1800 Budapest, Brody S. u. 3-5.

Polonijna strona internetowa: www.polonia.hu

PRENUMERATA - TYLKO 250 FORINTÓW ZA JEDEN NUMER!!!

Roczna prenumerata miesięcznika „Polonia Węgierska" (12 numerów) i jego kwartalnego dodatku „Głos Polonii" (4 numery) na rok 2015 wynosi dla prenumeratorów:

indywidualnych (po 1 egzemplarzu) – 4.000 forintów/rok

zbiorowych (samorządów, po 5 egzemplarzy) – 20.000 forintów/rok.

Sposoby płatności: przelew na konto.

Przyjmujemy również zamówienia na numery wcześniejsze - można je zgłaszać na analogicznych warunkach.

Redakcja z wdzięcznością przyjmuje także większe sumy wpłat prenumeraty od osób oraz instytucji i samorządów, jeżeli ich stan finansowy to umożliwia. Wsparcie finansowe prosimy przekazywać na konto K&H:10400157-00026536-00000004. W rubryce „Közlemény" prosimy wpisać „Lapkiadás támogatás" (wsparcie dla pisma).

ELŐFIZETÉS -CSAK 250 FORINT EGY SZÁMRA !!!

A „Polonia Węgierska" havilap éves előfizetése (12 szám) és negyedéves melléklete, a „Głos Polonii" (4 szám) 2015. évre:

egyéni előfizetőknek (egy példány) – 4.000 Ft/év;

a közösségi előfizetőknek (önkormányzatok, 5 példányban) – 20.000 Ft/év

Előfizetés módja: banki átutalás.

Vállaljuk a korábbi számokra vonatkozó rendelések teljesítését – azonos feltételek mellett.

A szerkesztőség hálásan elfogad nagyobb előfizetői összegeket is úgy magánszemélyektől, mint intézményektől, ha ezt pénzügyi helyzetük lehetővé teszi. A szerkesztőségnek felajánlott pénzügyi támogatást a K&H bankban lévő számlára kérjük utalni: 10400157-00026536-00000004. A „Közlemény" rovatba kérjük beírni: „Lapkiadás támogatás".

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

Fot. B. Pál, Z. Nyitrai, il. Z. Danka

21. DNI POLSKIEJ KULTURY CHRZEŚCIJAŃSKIEJ

OBRADY OGÓLNOKRAJOWEGO SAMORZĄDU POLSKIEGO

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

UROCZYSTOŚCI
W JAROSŁAWIU

KONFERENCJA LITERACKA
W SIEDZIBIE OSP

Fot. m. in. ZN.

CHÓR ŚW. KINGI W HAJDÚSZOBOSZLÓ

POLONIA Z BÉKÉSCSABY
Z WIZYTĄ
W TARNOWSKICH GÓRACH

POLONIA Z BUDAPESZTU (XIII DZIELNICA
I NIE TYLKO) POZNAJE HISTORIĘ
W MIEŚCIE SZOB